Ազգ
AZG armenian newspaper

Յուլիս 16
1992
Հինգշաբթի

երկօրեայ թերթ
Բ տարի. թիւ 59 (151)
գինը 95 կ.

Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47

դասիչ 69149

հեռ. 581841, ֆաքս 562941, տելեքս 243266 SULA SU

Մ. Նահանգները փոխում է Հայաստանում իր նշանակյալ դեսպանին

Հավաստի, բայց ոչ պաշտոնական աղբյուրներից «Ազգ»-ին հայտնի դարձավ, որ Նախագահ Բուշի վարչությունը Հայաստանում նոր դեսպան է նշանակել իր դիվանագետներից մեկին, որի անունը դեռեւս չի հրապարակվել: Նախկին նշանակյալ դեսպան Նելսոն Լեդսկին, որին Կոնգրեսը դեռեւս չէր հասցրել այդ պաշտոնում հաստատել, տիկնոջ առողջական վիճակի վատթարացման պատճառով հրաժարվել է արտասահմանյան ծառայությունից: Կիպրոսի քաղաքական շրջանակներում, որտեղ նա աշխատել էր որպես հույն եւ թուրք համայնքների միջեւ համակարգող, պրն. Լեդսկին համարվում էր թուրքամետ քաղաքականության հետեւորդ: ■

ՍԱՐՍԱՆԳԻ ՋՐԱՄԲԱՐԸ ԱՆՑԵԼ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՏԱԿ

Ազատագրվել է եւս մեկ գյուղ՝ Նախիջեւանիկը

Ստեփանակերտ, 15 հուլիսի, («Սնարք»): Հայկական ինքնապաշտպանական ուժերն իրենց հսկողության տակ են վերցրել Սարսանգի ջրամբարը: ԼՂՀ հյուսիսային մասի նվաճված տարածքների ազատագրման գործողությունները շարունակվում են: Հուլիսի 15-ի առավոտյան ազատագրվել է Թարթար գետի ափին գտնվող Գեսալան գյուղը: Ըստ նախնական տվյալների, հայկական ջոկատները մտել են նաեւ Չափար գյուղը եւ զարգացնում են հարձակումը Հաթերք գյուղի ուղղությամբ: Համաձայն ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբի հաղորդած տեղեկությունների, ադրբեջանական բանակը ռազմական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կորուստներ է կրում:

Ստեփանակերտ, 15 հուլիսի, («Սնարք»): Հուլիսի լույս 15-ի գիշերը ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերն ազատագրել են Ասկերանի շրջանի Նախիջեւանիկ գյուղը: Այն ադրբեջանցիների կողմից գրավվել էր հունիսի 22-ին, ԼՂՀ-ի դեմ սկսված լայնածավալ հարձակման հետեւանքով:

Ներկայումս աշխատանքներ են տարվում բնակելի տների եւ Նախիջեւանիկի մատույցների վնասազերծման ուղղությամբ, որոնք ականապատվել էին նահանջող ադրբեջանական ուժերի կողմից:

Առ այսօր առնվազն հինգ հայկական խոշոր գյուղեր, որ ավելի վաղ գրավվել էին ադրբեջանցիների կողմից, անցել են ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի վերահսկողության տակ: Դեռեւս ադրբեջանցիների ձեռքում են գտնվում Մարտակերտը եւ 15 գյուղեր: ■

Նշվեց ֆրանսիական ազգային տոնը

Երեքշաբթի, հուլիսի 14-ին «Հրազդան» հյուրանոցում, որտեղ տեղավորված է Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանությունը, Հայաստանում առաջին անգամ պաշտոնապես նշվեց ֆրանսիական ազգային տոնը՝ 1789 թ. Բաստիլի առումով սկսված հեղափոխության տարեդարձը:

Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան տիկին դ'Արտենգի հրավերով ընդունելությանը ներկա էին հանրապետության նախագահը տիկնոջ հետ, պետական նախարարներ, պատգամավորներ, Հայոց համազգային շարժման, Հայ հեղափոխական դաշնակցության եւ այլ կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, Հայաստանի ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության ատենապետը: ■

Ահմադ Սոբհանին Իրանի նոր հավատարմատար Հայաստանում

Հուլիսի 14-ին Երեւան ժամանեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության Հայաստանի նոր հավատարմատար Ահմադ Սոբհանին: Նա փոխարինեց Բահրամ Ղասեմիին, որն այդ պաշտոնին էր այս տարվա փետրվարի վերջից: ■

ԵԱՀԽ-ի բարձր պաշտոնյա ընտրվեց թուրք Ուլուչ Գյուրքանը

Հուլիսի 6-ին տեղի ունեցան ԵԱՀԽ-ի պառլամենտականների ասամբլեայի նախագահի տեղակալների ընտրությունները: Այդ ընտրություններին 52 երկրներից մասնակցում էին 308 պատվիրակներ, որոնց մեջ թուրք պատվիրակ, սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդական կուսակցության պատգամավոր Ուլուչ Գյուրքանը 109 ձայնով ընտրվեց ասամբլեայի նախագահի տեղակալի պաշտոնում: Մյուս տեղակալներն ընտրվել են Կանադայի, Դանիայի, Հունգարիայի եւ Ռուսաստանի պատվիրակությունների կազմից: Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի պատգամավոր Գյուրքանը նախագահի տեղակալի պաշտոնում ընտրվելու կապակցությամբ ասաց. *«Միջազգային ասպարեզում ձեռք բերված այս հաջողությունը պայմանավորված է թուրքական կառավարության որդեգրած իրատես արտաքին քաղաքականությամբ: ԵԱՀԽ-ի շրջանակներում Թուրքիայի հաջողություններին մեծապես նպաստել է նաեւ նախկին ԽՍՀՄ թուրքալեզու հանրապետությունների հետ ունեցած մեր համագործակցությունը»:*

Ըստ «Հյուրրիյեթ»-ի, Հունաստանի, Հայաստանի եւ Կիպրոսի պատվիրակություններն ամեն կերպ փորձել են խոչընդոտել թուրք պատվիրակի ընտրությունը ԵԱՀԽ-ի պառլամենտականների ասամբլեայի նախագահի տեղակալի պաշտոնում: Մինչդեռ, Բուլղարիան, Ռումինիան, Լեհաստանն ու Մոլդովիան ընտրություններում աջակցել են նրան:

Հ. Չ.

«Պետք է կարողանանք մեր ազգային արժեքներն ու մեր հողը պաշտպանել»,

ասաց սահմանամերձ գոտու հանձնաժողովի նախագահ Վազգեն Մանուկյանը

Երեկ խորհրդարանը փակ նիստում քննարկեց հանրապետության սահմանամերձ շրջաններում իրավիճակն ուսումնասիրող Հայաստանի Գերագույն խորհրդի ժամանակավոր հանձնաժողովի հաշվետվությունը եւ ընդունեց որոշում: Մենք դիմեցինք հանձնաժողովի նախագահ Վազգեն Մանուկյանին՝ հանձնաժողովի եզրակացությունը եւ ընդունված որոշումը ծանոթացնելու խնդրանքով:

Պրն. Մանուկյանն ասաց, թե կարեւոր եզրակացությունն այն էր, որ հանրապետության 12 շրջաններ գտնվելով ռազմական վիճակում, չեն կարող իրարից անկախ լինել եւ Հայաստանը առանձնացված լինի այդ շրջաններից: *«Այդ վիճակը ոչ միայն 12-ին է վերաբերում, դա կապված է մեր ամբողջ հանրապետության ու ազգի ապագայի հետ»,* ասաց նա: Այնուհետեւ շարունակեց. *«Մենք շատ կարեւոր թերություններ նշեցինք. մեկն այն քաղաքականությունն էր, որը դանդաղեցրեց բանակի ստեղծումը, երկրորդն այն քաղաքաքաղաքական մթնոլորտը, որ տիրում է հանրապետությունում եւ չի նպաստում այդ բանակի ստեղծմանը: Այնինչ, պետք է կոչ լինեք ամեն ինչ պաշտպանության համար, եւ մեր ողջ ժողովուրդը պետք է մասնակից լինեք այդ ամենին: Իհարկե, մեր նպատակը խաղաղությունն է, բայց խաղաղություն ոչ թե ամեն ձեւով: Մենք պետք է կարողանանք մեր ազգային արժեքները, մեր հողը պաշտպանել: Եւ դրան պետք է մասնակից լինի ողջ ժողովուրդը: Կոնկրետ թերություններից մեկն էլ այն է, որ սահմանամերձ գոտում բացակայում են համակարգված գործողությունները: Շատ կարեւոր հարց է նաեւ իրավական դաշտի պակասությունը: Մենք չունենք որեւէ օրենք զինված ուժերի, զինվորական դատախազության, ոստիկանության մասին: Ընդունված որոշմամբ առաջարկվեց, որպեսզի հանրապետության նախագահը մեկամսյա ժամկետում ներկայացնի մեր պաշտպանության հիմնադրույթները, հանձնաժողովները պատրաստեն օրենքներ, որոնց մեջ կմտնի նաեւ սահմանամերձ բնակավայրերի իրավիճակը: Կառավարությանը հանձնարարվեց քննարկել սահմանամերձ շրջանների հարցը եւ մեկամսյա ժամկետում կատարած աշխատանքների մասին զեկուցել խորհրդարանին:*

Այստեղ խոսքը գնում է ե՛ւ երկրապահ ջոկատներ, ե՛ւ կանոնավոր բանակ ստեղծելու մասին:

Ես գոհ եմ այս քննարկումներից, որովհետեւ խոսակցությունն ըստ էության էր, չէր զգացվում կուսակցական որեւէ տարբերություն: Բոլորը շահագրգռված էին: Մեկ անգամ եւս ապացուցվեց, որ երբ հարցը վերաբերում է հայրենիքի պաշտպանությանը, ապա բոլոր ուժերը համախմբվում են: Ես կարծում եմ, որ մեզ պակասում է ուժերի համախմբվածությունը: Իշխանությունները պետք է կարողանային ապահովել բոլոր քաղաքական ուժերի համախմբվածությունը, որովհետեւ այդ ուժերն ունեն այդ ձգտումը: Հայաստանը ոչ թե մեկ կուսակցության, մեկ խմբի, այլ բոլորիս հայրենիքն է, եւ մենք անհանգստացած ենք այս վիճակով»:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Շեւարդնաձեն Հարավ. Օսիայում կցանկանար տեսնել ՄԱԿ-ի ուժերը

Էդուարդ Շեւարդնաձեն գտնում է, որ Ցխինվալի շրջան եռակողմ խաղաղարար ուժեր մտցնելը *«հեռու է իդեալական լինելուց, բայց ստիպողական քայլ է, որը թույլ կտա դադարեցնել զինված առճակատումն այդ շրջանում»:* Երեքշաբթի երեկոյան այս մասին Վրաստանի Պետխորհրդում խոսելով՝ Շեւարդնաձեն նշել է, որ *«լավ կլիներ այդ գործում ընդգրկել նաեւ ՄԱԿ-ի զինված ուժերը, բայց այդպիսի հնարավորություն այժմ չկա»:*

Նա հայտնել է նաեւ, որ մոտ օրերս Վրաստանը Հյուսիսային Օսիայի հետ սահմանում երկու մաքսատուն կբացի: ■

Շուտով 5000 ռուբլիանոցներ

Ռուսաստանի խորհրդարանը հաստատեց 5000 ռուբլիանոց թղթադրամներ շրջանառության դնելու կառավարության առաջարկը, ահագնացող գների հետ քայլ պահելու մտահոգությամբ:

Մյուս կողմից, Ռուսաստանի ֆինանսների նախարարությունը հայտարարեց, թե 1992 թ. առաջին կիսամյակի արդյունքներով նավթարդյունաբերության ցուցանիշներն անցյալ տարվա համեմատությամբ հետ են մնացել 9 տոկոսով: Ինչ վերաբերում է քաղաքացիներից գանձվող եկամտահարկերին, բացատրություններ տրվեցին այն մասին, որ նախկին 60 տոկոս միանվագ հարկի փոխարեն կիրառվելու է եկամտահարկի սահուն համակարգ՝ 60 տոկոսի փոխարեն 12–40 տոկոսի չափով: ■

Ջեյմս Բեյքերն այցելելու է Միջին Արեւելք

Վաշինգտոնը որոշեց ժամանակ չկորցնել օգտվելու Իսրայելի նորընտիր վարչապետ Իցհակ Ռաբինի խաղաղասիրական կոչերից: Շնորհավորելով վերջինիս ընտրությունը եւ նրա գլխավորած նորակազմ դահլիճը, Մ. Նահանգների պետքարտուղար Ջեյմս Բեյքերն ասաց, թե պատրաստվում է առաջիկա շաբաթասկզբին այցելել Միջին Արեւելք, վերաշխուժացնելու արաբ-իսրայելական խաղաղության խոսակցությունները: Պետքարտուղարը կայցելի Սաուդյան Արաբիա, Եգիպտոս, Հորդանան եւ Սիրիա, կհանդիպի պաղեստինցի ներկայացուցիչների, բայց նրա հիմնական այցելավայրը կմնա Թել-Ավիվը: Մյուս կողմից, իսրայելական զինվորները երեկ կրակեցին պաղեստինյան Բիր Զեյթ համալսարանի շուրջ հավաքված պաղեստինցի ցուցարարների վրա, վիրավորելով երկուսին: ■

Իրաքը բոյկոտեց ՄԱԿ-ի սահմանային հանձնաժողովի աշխատանքը

Երեկ Բաղդադը հայտարարեց, թե չի մասնակցելու Միացյալ ազգերի հանձնաժողովի աշխատանքներին, որի պարտականությունն էր Քուվեյթի հետ Իրաքի սահմանների ճշտումը: Ինչպես հայտնել էինք նախապես, Ծոցի պատերազմի դադարեցման պայմաններից մեկը Քուվեյթի հետ Իրաքի ունեցած սահմանների վեճի հարթումն էր, որն ըստ Մ. Նահանգների գլխավորությամբ դաշնակից երկրների եւ համապատասխանաբար ՄԱԿ-ի դեմարկացիոն հանձնաժողովի, պետք է վճռվի ի վնաս Իրաքի, վերջինիս կազմում գտնվող Ում Քաթր նավահանգիստն ու մոտիկ գտնվող շուրջ մեկ տասնյակ նավթահորերը հանձնելով Քուվեյթին: Իրաքյան իշխանությունները երեկ մերժեցին նաեւ ընթացք տալ գյուղատնտեսության նախարարության շենքում քիմիական զինապահեստների ստուգումներ անցկացնելու ՄԱԿ-ի տեսուչների պահանջին, առարկելով, որ դա վիրավորանք է իրենց գերիշխան իրավունքների եւ արժանապատվության հանդեպ: ■

Ռուս-ճապոնական բանակցությունները սկսվեցին

Երեկ Տոկիոյում սկսվեցին ռուս-ճապոնական բանակցությունները Կուրիլյան չորս կղզիների առնչությամբ: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի վերջում Խ. Միության կողմից գրավված այդ կղզիների հարցը գլխավոր խոչընդոտն է երկու երկրների միջեւ հարաբերությունների սերտացման ճանապարհին: Ճապոնիան Ռուսաստանից պահանջում է դրանց վերադարձը, դրանով պայմանավորելով իր նյութական օգնությունը Մոսկվային: Հիշեցնենք նաեւ, որ թե Ռուսաստանում եւ թե Ճապոնիայում վերջերս նույն կղզիների կապակցությամբ խստացել են ազգայնական շրջանակների հակադիր կեցվածքներն ու պահանջները: ■

3 ուռուցք պապի աղիներում

Երեկ առավոտ բժիշկները վիրահատեցին Հռոմի քահանայապետին, նրա աղիներից հանելով 3 ուռուցք, որոնք վիրահատող գլխավոր բժշկի համաձայն չարորակ չէին, սակայն ավելի մեծ էին, քան ենթադրվում էր: Հովհաննես-Պողոս 2-րդ պապը հիվանդանոց էր ընդունվել երկուշաբթի օրը: Վիրահատությունից հետո նրա առողջական վիճակը գոհացուցիչ է, հայտարարեց Վատիկանի ներկայացուցիչը: ■

digitised by A.R.A.R.@

Մարտակերտի պարտությունը մղվել է հետին պլան

Արդյոք նախագահ-դաշնակցություն վեճը շղարշ չէ՞

Կուսակցությունների ներկայացուցիչներն իրենց տեսակետն են հայտնում

Մարտակերտի անկման լուրն այդ օրը թերթերի առաջին էջերում մեծատառ տառերով չտպագրվեց: Եթե տպագրվեր էլ՝ մարդիկ արագ աչքի էին անցկացնելու այն եւ այդպես էլ առանց դրա իմաստն ամբողջովին ընկալելու, շտապելու էին հաջորդ ուրիշ, ավելի հետաքրքիր լուր փնտրել. նախագահն իր համարահայտ հեռուստաելույթում այնպես էր քաղաքական արել դաշնակցությանը, որ ո՞նց Մարտակերտ, ո՞նց Արցախ... Հետո սկսվեց փոխադարձ մեղադրանքների իսկական հեղեղը եւ միայն քչերը հասցրին տեսնել, որ համընդհանուր այդ թոհուբոհի մեջ մեկը մյուսի ետեւից գյուղեր ենք կորցնում: Մարդիկ ամբողջովին կլանվեցին նախագահ-ՀՅԴ լուսանքակովի մանրամասներով եւ կարծես մոռացան, որ մեծահիր էին վճռականորեն պահանջել տարածքներ զիջող կառավարության հրաժարականը: Պատահակա՞ն էր ընտրված պահը: Թվում է, իշխանություններին հաջողվեց ժողովրդի ուշադրությունը շեղել Արցախյան պարտություններից: Պատահակա՞ն էր նաեւ, որ ՀՅԴ-ն էլ կուլ տվեց խայծը. ներքաշվեց վեճի մեջ՝ կամա թե ակամա նպաստելով, որ երկրորդ պլան մղվեն արցախյան վերջին պարտությունները: Որպես արդյունք ժողովրդի մեջ առանց այն էլ իշխող պարտվողական տրամադրություններն ավելի ուժեղացան: Համընդհանուր հուսալքություն է տիրում: Այս ամենի մասին ի՞նչ են մտածում Հայաստանի կուսակցությունները:

ՎԱՐԴԱՆ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀՅԴ Հայաստանի կենտրոնական կոմիտեի անդամ

Ինձ թվում է, նախագահի հեռուստաելույթի անմիջական նպատակը ժողովրդի ուշադրությունն արցախյան պարտություններից շեղելը չէր, թեեւ գուցե այդ պահից էլ օգտվեցին: Անմիջական նպատակը ՀՅԴ համագումարը ձախողելն էր: Թե դրան զուգահեռ ինչ արդյունքներ էին ենթադրում ստանալ՝ ուրիշ հարց է: Եւ, այո, գուցե դա մարդկանց ինչ-որ չափով շեղեց Արցախից: Համենայն դեպս՝ մեզ չի շեղել:

Ինչ վերաբերում է այսօր ժողովրդի մեջ իշխող պարտվողական տրամադրություններին, ապա դրանք մի ելույթով չեն ստեղծվում: Դրանք տրամաբանական արդյունքն են այն քաղաքականության, որ արդեն 2 տարի է իշխանությունները վարում են Արցախի նկատմամբ: Չունենալ զենք, չունենալ հստակ ռազմական դոկտրինա, չկարողանալ ճիշտ կազմակերպել տնտեսությունը եւ այլն: Պարտվողական տրամադրությունները հետեւանք են նաեւ իշխանությունների վարած արտաքին քաղաքականության, մանավանդ Թուրքիայի հարցում: Բացի այդ՝ Արցախում կռվող շատ զինվորներ տրամաբանորեն եկան այն եզրակացության, որ իրենց թափած արյունը կարող է իզուր լինել, որովհետեւ ինչ-որ քաղաքական խաղով կարող են իրենց պաշտպանած տարածքներից զրկվել:

ԱՇՈՏ ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆ

Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության նախագահ

Ես չեմ կարծում, թե այս վերջին պարտությունները միայն ռազմական բնույթի էին: Դրանք նաեւ քաղաքական պարտություններ էին: Կարծում եմ, այդ տարածքների հանձնմամբ կար որոշակի ծրագիր, ըստ որի Արցախի մի մասը պետք է փոխանակվեր Լաչինի շրջանի ինչ-որ հատվածի հետ: Իսկ ժողովրդի անտարբերության պատճառն այն է, որ նա մի քանի տարի շարունակ լարված պայքարել է, եւ բացի այդ իր դերն ունի նաեւ սոցիալական անկայունությունն ու անպաշտպանվածությունը:

Ինչ վերաբերում է այդ փոխադարձ մեղադրանքներին, կարծում եմ, այստեղ իրենց խոսքն են ասում մոսկովյան գաղտնի ծառայությունները, որոնք եւ մեկին, եւ մյուսին կեղծ կամ իրական տեղեկություններ են տալիս: Խորհրդարանում Ազգային դաշինքը հարց բարձրացրեց, որպեսզի ստեղծվի խորհրդարանական բազմակուսակցական հանձնաժողով: Այն պետք է նախկին ԴԱԿ-ի արխիվային փաստաթղթերի միջոցով փորձեր պարզել, թե ներկայիս բարձրաստիճան պաշտոնյաների մեջ կա՞ն ԴԱԿ-ի նախկին գործակալներ: Բայց այդ առաջարկությունը չընդունվեց, եւ, ըստ իս, դա կասկածի տեղիք է տալիս, որ խորհրդարանի շատ անդամներ այդպիսի գործակալներ են եղել:

Իսկ նախագահի հեռուստաելույթն, անշուշտ, միտում ուներ շեղել ժողովրդի ուղղորդված պայքարը: Թեեւ պետք է ասել, որ այդ ելույթը բումերանգի էր նման:

ԱՐԱՄ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Դեմոկրատական կուսակցության կենտրոնական խորհրդի նախագահ

Մեր իշխանությունները այսօր վարում են արեւմտահաճո քաղաքականություն: Մինչդեռ 300 տարի ռուսական կողմնորոշում ունեցող ժողովրդին իր կողմնորոշումը փոխելու համար շատ հիմնավոր պատճառներ պետք է ունենալ: Իմ կարծիքով, այժմ պարզապես պատժվում ենք մեր դիրքորոշումը փոխելու համար: Ըստ երեւույթին, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մեծ տերությունների առջեւ պարտավորություններ ունի: Ես չգիտեմ, թե ինչպիսին են այդ պարտավորությունները, բայց կարող եմ կռահել, որ նրանց մեկնակետն այսպիսին է. պետք է Հայաստանում պետականություն անպայման կայանա, եւ կարեւոր չէ, թե որ տարածքում:

Համարենք, թե 30 հազար կմ քառակուսի տարածքում: Դա կնշանակի, որ մենք հրաժարվում ենք եւ պահանջատիրությունից, եւ Արցախից: Այդ դեպքում վտանգ կա, որ մենք կդառնանք խաղաքարտ, այն էլ՝ շատ մանր: Անհրաժեշտ է կատարել խոր վերլուծություն: Մինչդեռ դա չի արվում: Նախագահի խորհրդականներից ոչ մեկը մինչեւ խորհրդական դառնալը լուրջ քաղաքագետի ոչ մի հավակնություն չի ունեցել, եւ սա վկայում է այն մասին, որ այս ամենը կատարվում է դիլետանտական մակարդակով:

Անշուշտ, նախագահի ելույթը որոշակի միտում ուներ: Խուսանավելով բացատրել իր քաղաքականությունը՝ նա դրա փոխարեն վարկաբեկեց հակառակորդ քաղաքական կուսակցությանը: Իհարկե, միտում կար ժողովրդի ուշադրությունը շեղել Արցախի (եւ ոչ միայն Արցախի) իրավիճակից: Բայց հիմնականն, իմ կարծիքով, դաշնակցությանը վարկաբեկելն էր:

Կամա թե ակամա, մտածված թե չմտածված՝ այնուամենայնիվ նախագահի հեռուստաելույթն ու նախագահ-ՀՅԴ առճակատումը նպաստեցին այն բանին, որ արցախյան վերջին խոշոր պարտությունները երկրորդ պլան մղվեն: Եւ սա խորհելու տեղիք է տալիս, մանավանդ եթե հաշվի առնենք, որ Հայաստանում իշխանությունների տեսակետները չկիսող բազմաթիվ կուսակցություններ կան, իսկ Արցախի շրջանները ընդամենը վեցն են...

ՎԱՐԱԶԴԱՏ ԱՎԴՅԱՆ

ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության անդամ

Շատ հավանական է, որ նախագահի հեռուստաելույթն իսկապես միտում ուներ շեղել ժողովրդի ուշադրությունն արցախյան պարտություններից: Բայց ավելի շուտ ինձ թվաց, թե նախագահը քաղաքական փակուղու մեջ է եւ ինքն իր մեջ մեծ ցնցումներ ապրեց. լինելով բավականին սառնասիրտ՝ նման պահերին նա երբեմն դուրս է գալիս հավասարակշռությունից: Եւ սրա պատճառն այն էր, որ նրա խոստումները Արցախի վարած քաղաքականության ճշտության վերաբերյալ չէին տալիս այն արդյունքները, որն ակնկալում էր ժողովուրդը: Այդ պարագայում կային ավելի ակտիվ քաղաքական ուժեր, որոնք հակադրվում էին նրան: Իսկ նախագահը ձգտում էր գտնել ուժեր, որոնց հետ կարողանա կիսել արցախյան պարտությունների դառնությունը: Մենք գիտենք, ով ինչքանով է պատասխանատու, բայց չգիտենք, թե ով ինչքանով է մեղավոր: Հույս ունենք, որ այդ նպատակով ստեղծված հանձնաժողովը կպարզի այս հարցը: Մի խոսքով՝ կարծում եմ, որ նախագահի եւ դաշնակցության ընդհարումն ավելի խորքային բնույթ ունի:

Ինչ վերաբերում է այսօր Հայաստանում իշխող հուսահատական տրամադրություններին, ապա անհրաժեշտ է մայրաքաղաքի եւ առաջին գծի բարոյաքաղաքական մթնոլորտը համապատասխանեցնել մեր իրական վիճակին: Իսկ մենք այսօր չհայտարարված պատերազմի մեջ ենք: Սա, իհարկե, չի նշանակում, թե պետք է հանրապետության ամբողջ տարածքում հաստատել արտակարգ դրություն եւ այլն, բայց հասարակության բոլոր խավերը պետք է զգան հայրենիքի նկատմամբ իրենց պատասխանատվությունը:

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՐՈՍՅԱՆ

Սահմանադրական իրավունք միության վարչության անդամ

Նախագահի հեռուստաելույթը երկու նպատակ ուներ. ձախողել ՀՅԴ համագումարը եւ ժողովրդի ուշադրությունը շեղել Արցախից: Նպատակ կար նաեւ դաշնակցությանը վարկաբեկելով քայքայել Ազգային դաշինքը: Դա չհաջողվեց, թեեւ, ինչպես ասում են, բացասական արդյունքը նույնպես արդյունք է: Իմ կարծիքով, դաշնակցության հեղինակությունը կտրուկ բարձրացավ: Ինչ վերաբերում է, թե ի՞նչ քայլեր են անհրաժեշտ, առաջին հերթին կնշեմ ազգային բանակի ստեղծումը: Ցավոք, կան պատգամավորներ, որոնք դեմ են ազգային բանակ ստեղծելու գաղափարին: Էլ չեմ ասում, որ զինվորական կառույցներում այսօր տիրապետում է սիրողական մակարդակը: Նախկին խորհրդային բանակում գործող շատ հայազգի գեներալներ այսօր ցանկություն են հայտնում նվիրվել հայրենիքի պաշտպանությանը, բայց այդ գործը ղեկավարում է նախկին ֆիզկուլտուրնիկը:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Արցախի ծանր վիրավորները բուժվելու են Ֆրանսիայում

Արցախի ինքնապաշտպանության ջոկատների ծանր վիրավորված զինվորները, որոնց Հայաստանում բուժելն անհնար է, ՀՌԱԿ-ի միջնորդությամբ պիտի ուղարկվեն Ֆրանսիա՝ բուժման: «Ֆրանսիայի հայ նախկին ռազմիկների ազգային ասոցիացիայի» նախագահ պարոն Անդրե Մեծերյանը, դիմելով Ֆրանսիայի պաշտպանության նախարարությանը, խնդրել էր պետական մակարդակով հնարավորություններ ստեղծել Արցախի ինքնապաշտպանության ջոկատների ծանր վիրավորների անվճար բուժումն ապահովելու ֆրանսիական զինվորական հիվանդանոցներում:

ՀՌԱԿ-ը եւ «Ազգ» թերթի խմբագրությունը ֆրանսիական կողմի հետ սկսեցին լուրջ նախապատրաստական աշխատանքներ տանել առաջն առնելու համար որեւէ թյուրիմացության:

Ցավոք, վերջին տարիներին երկրաշարժի եւ Արցախյան իրադարձությունների անվան տակ գործող շատ «բարեգործական» ծրագրերում կազմակերպչական եւ ֆինանսական թերությունների պատճառով հաճախ որոշ սխալներ են թույլ տրվել: Ճիշտ այդ պատճառով էլ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությանը կից ստեղծված բժշկական ու տեխնիկական հատուկ հանձնախումբը բծախնդրությամբ կատարեցին նախապատ[illegible]ն աշխատանքները տեղա[illegible] [illegible]արտասահմանյան համապատասխան իշխանությունների հետ:

Հուլիսի 12-ին Փարիզից ստացված լուրերի համաձայն, երբ մեկ անգամ եւս հաստատվեց, որ Ֆրանսիական պաշտպանության նախարարությունը դրական պատասխան է տվել հայկական կողմի խնդրանքին, պարոն Անդրե Մեծերյանի եւ Ֆրանսիական նախարարության միջեւ բանակցությունները շարունակվում են պարզելու համար վերջնական տեխնիկական հարցերն ու թվականները:

«Ֆրանսահայ բժիշկների միության» (L'UMAF) նախագահ դոկտոր Գեւորգ Աբգարյանը, որը համագործակցում է նաեւ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությանը կից ստեղծված վերոհիշյալ հանձնախմբին եւ Ֆրանսիայի հայ նախկին ռազմիկների ասոցիացիային, այս գործողության առթիվ հեռախոսով վերջին բժշկական տեղեկություններ ստացավ բժիշկ Հարութ Դանիելյանից եւ խոստացավ շարունակել այն երկօրյա կամուրջը Փարիզի եւ Երեւանի միջեւ, որը ստեղծվել էր այս գործողությունն իրականացնելու համար:

Ըստ պայմանավորվածության, բուժման ծախսերը կստանձնի ֆրանսիական, իսկ փոխադրական ծախսերը՝ հայկական կողմը:

Նշենք, որ հուլիսի 4-ին ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամ, Հայաստանի տնտեսական զարգացման խորհրդի նախագահ եւ անգլիահայ գործարար պարոն Վարդան Ոսկանյանն ստանձնել է ծնողազուրկ 30 երեխաների ճանապարհի ծախսերը, որոնք մեկնել էին Սիրիա՝ Քեսաբում Հայ Ավետարանական համայնքի հրավերով եռեքշաբաթյա արձակուրդ անցկացնելու:

Երկրաշարժի պատճառով որբ մնացած եւ տուժած երեխաները հրավիրվել էին Սիրիայի հայ ավետարանական համայնքի վարչության կողմից:

Ռ. Հ. Ա.

Էլչիբեյը «մտահոգ է հակաօրինական գործողություններից»

Շուշիի եւ այնուհետեւ Լաչինի ազատագրումից հետո, համընդհանուր ցնծության եւ թողտվության պայմաններում մենք թքացրինք մեր զգոնությունն ու մոռացանք հետագա քայլերը, կազմալուծվեց այնքան դժվարությամբ ստեղծված պաշտպանությունն ու ոգին: Այն հետագայում հասցրեց խառնաշփոթի եւ ի վերջո՝ խուճապի, եւ մենք կարճ ժամանակում կորցրինք մեր հաղթանակները:

Այսօր, ըստ տարբեր լրատվական գործակալություններից ստացված տեղեկությունների, գրեթե նույն վիճակն է տիրում ադրբեջանական բանակում, որով եւ պետք է բացատրել հայկական կողմից Մարտակերտի շրջանի հինգ գյուղերի ազատագրումը: Գրավելով Արցախի հարուստ եւ ծաղկուն գյուղերը, ադրբեջանցիներն արյան կանչով անմիջապես ձեռնամուխ եղան թալանին: Դեպքեր են եղել, երբ ավտոմեքենայի համար զինվորներն իրար վրա են կրակել:

Ըստ «Սնարք» գործակալության հաղորդագրության, Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը, իր մտահոգված զինվորականների կողմից Ղարաբաղի զավթված տարածքներում կատարվող անօրինականություններից, հուլիսի 13-ին հրամանագիր է ստորագրել Շահումյանում եւ Մարտակերտում իրավիճակի կարգավորման մասին: Նախագահն իր հրամանագրով պարտավորեցնում է այդ շրջանների գործադիր իշխանությունների ղեկավարներին (ի՞նչ ղեկավարների մասին է խոսքը, չի նշվում) գույքագրում կատարել, իսկ պաշտպանության նախարարությանը եւ իրավապահ մարմիններին՝ միջոցառումներ ձեռնարկել հակաօրինական գործողությունները կանխելու համար:

Միաժամանակ, հուլիսի 13-ից Ադրբեջանի փախստականների հանրապետական կոմիտեն ցուցակագրում է Մարտակերտի եւ Շահումյանի շրջաններում բնակվել ցանկացողներին:

Տեսնենք, ժամանակը ցույց կտա, թե մենք ինչի ենք ընդունակ: Միայն թե չկրկնենք հին սխալները: ■

Օմանը ներդրումներ կանի Ադրբեջանի նավթային տնտեսությունում

Օմանը մտադիր է մոտ 200 միլիոն դոլլարի ներդրումներ անել Ադրբեջանի նավթային եւ նավթամշակման բնագավառում: Այդ մասին երկուշաբթի օրը Բաքվում համագործակցության պայմանագիր կնքվեց Օմանի պատվիրակության հետ, որը գլխավորում էր սուլթանության արտգործնախարարության տեխնիկատնտեսական վարչության պետ Սալեմ Բին Հասան Մաքին:

Ենթադրվում է, թե ներդրումները կօգտագործվեն Կասպից ծովի տակ եւ ցամաքում նավթի երկրահետախուզության, ինչպես նաեւ Բաքվի նավթամշակման գործարանի վերակառուցման համար: Օմանն իր եկամուտը նախատեսում է ստանալ հում նավթի եւ նավթամթերքի ձեւով:

Բանակցությունների ժամանակ կողմերը քննարկել են նաեւ դեսպանությունների մակարդակով դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման հարցը, որի մասին համապատասխան արձանագրություն ստորագրվեց: ■

Մութալիբովին եւ Պոլյանիչկոյին դատարան

Խոսելով Բաքվի 1990 թ. հունվարյան դեպքերի հետաքննության ընթացքի մասին, Ադրբեջանի դատախազության հատուկ գործերի քննչական բաժնի պետ Ս. Իսկանդերովը նկատեց, որ հանրապետության նախկին ղեկավար աշխատողներից ոմանք տարբեր պատճառաբանություններով հրաժարվում են ցուցմունք տալուց, իսկ ոմանք խույս են տալիս հետաքննությունից, հեռանալով Ադրբեջանից: Հաշվի առնելով նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի եւ հանրապետության կոմկուսի նախկին երկրորդ քարտուղար Վիկտոր Պոլյանիչկոյի ցուցմունքների կարեւորությունը, Ադրբեջանի քրեական օրենսգրքի 172 հոդվածի համաձայն Իսկանդերովը որոշում ներկայացրեց նրանց ստիպողական հարցաքննության վերաբերյալ: Կատարումը հանձնարարված է ներքգործնախարարությանը: ■

digitised by A.R.A.R.@

Նախիջեւանը երկակի խաղ է խաղում, արտաքուստ հակադրվելով Ադրբեջանին

Հեյդար Ալիեւ. «Ոչ մեկին չի հաջողվի ինձ վրա ճնշում գործադրել»

«Իզվեստիա» թերթը հարցազրույց է տպագրել Հեյդար Ալիեւի հետ, ուր Նախիջեւանի ղեկավարը պարզում է իր հայացքները

Վերադառնալով վերջերս Թուրքիա կատարած ուղեւորությունից, այն հարցին, թե ինչպես է վերաբերվում Ադրբեջանում կայացած նախագահական ընտրություններին, Ալիեւն այսպես պատասխանեց. *«Այդ գործերի հետ ես ոչ մի առնչություն չունեմ: Ես չեմ ուզում միջամտել դրանց, քանի որ զբաղված եմ Նախիջեւանի հոգսերով: Էլչիբեյի հետ անձնապես ծանոթ չեմ: Շփումներ չենք ունեցել, բայց ես, բնականաբար, նրան ճանաչում եմ որպես ժողովրդի կողմից ընտրված նախագահի»:*

Խոսելով Նախիջեւանի խնդիրների մասին, Ալիեւն ասաց. *«Ես գտնում եմ, որ Հայաստանը մեր դեմ ագրեսիա է կատարել: Իմ բանակցությունները նրա ղեկավարության հետ առայժմ ոչինչ չեն տվել: Մենք մեղադրում ենք նրանց, նրանք՝ մեզ, իսկ իրադրությունը դառնում է ճգնաժամային: Արդեն երկու ամիս է չի գործում Հայաստանի տարածքով դեպի Ադրբեջան անցնող երկաթգիծը: Բաքվից այստեղ ինքնաթիռով սննդամթերք հասցնելը թանկ է եւ ոչ անվտանգ: Նախիջեւանը փաստորեն փակուղու մեջ է՝ սննդամթերքի եւ վառելանյութի պաշարները սպառվել են»:*

Նախիջեւանում Հեյդար Ալիեւի հետ մեծ հույսեր են կապում: Բացի ինքնավար հանրապետության առջեւ ծառացած այլ բարդ հարցերից, նրա նախագահը պիտի գործադրի իր քաղաքական փորձն ու հմտությունը, որպեսզի օրեցօր սրվող իրադրությունը Հայաստանի հետ չբերի լայնածավալ ռազմական գործողությունների:

Այստեղ կան մի քանի գործոններ: Նախ եւ առաջ այն, որ հանրապետության ներսում գործում են անօրինական զինված խմբավորումներ, որոնք կարող են սադրել նոր հակամարտություններ եւ վիժեցնել քաղաքական վերնախավերի ծրագրերը: Երկրորդ, Նախիջեւանի ղեկավարությունը մտադիր է Հայաստանի ղեկավարության հետ բանակցություններ վարել, եւ, ինչպես Նախիջեւանում են ասում, համատեղ որոնել ռազմական գործողությունների դադարեցման մեխանիզմ: Կա նաեւ ուրիշ հարց՝ Նախիջեւանի եւ Բաքվի միջեւ հարաբերությունների կարգավորումը: Հիշենք, որ դեռ Մութալիբովի ժամանակներից այդ հարաբերությունները բավականին պաղ են: Եւս մեկ փաստ՝ կարծում ենք, ամենակարեւորը. շրջադարձ դեպի կայունություն կամ հակառակը՝ տեղական նշանակություն ունեցող հակամարտությունը կարող է վերածվել միջպետականի: Դա կախված է Նախիջեւանի իշխանության ակտիվությունից եւ հատկապես նրա ղեկավարի նախաձեռնությունից: Այս օրերին Ալիեւի առանձնասենյակում հաճախ են լինում դիվանագիտական տարբեր առաքելություններ, այդ թվում նաեւ հարեւան Իրանից, իսկ Թուրքիայի հետ կապերն այստեղ անվանում են եղբայրական:

Կասկածից վեր է, որ Նախիջեւանի ղեկավարը զգույշ քաղաքագետ է: Սակայն մամուլում երբեմն երեւում են հաղորդումներ Նախիջեւանում համընդհանուր զորակոչ հայտարարելու, այստեղից Հայաստանի միջով դեպի Լեռնային Ղարաբաղ հնարավոր ռազմական ցատկի մասին... Ահա թե դա ինչպես է մեկնաբանում Ալիեւը. *«Կա մի հանգամանք, որն ինձ անհանգստացնում է՝ ժողովրդական ճակատի ռազմական խմբավորումների առկայությունը: Նրանք մասնակցում են Հայաստանի եւ Նախիջեւանի միջեւ բախումներին եւ բավականին անշնորհք ձեւով: Այո, այստեղ իրոք կան մարդիկ, որոնք անցյալ այս վերջին երեք տարում ցույցերում, փողոցներում ու հրապարակներում հայհոյելով կոմկուսը եւ խորհրդային կայսրությունը եւ պահանջելով անկախություն ու ազգային պետականություն: Հիմա այդ փուլն անցավ, իսկ նրանց մոտ էլ ուրիշ ոչինչ չկա: Եւ նրանք նետվում են այս ու այն կողմ, չիմանալով ինչ անել, եւ դիմում են կեղծոտ գործողությունների: Այդ թվում իմ մասին տարածում են ամեն տեսակ հերյուրանքներ: Սակայն նրանց չեն հավատում: Ժողովուրդը գիտե ինձ: Եւ նա իմ կողմն է: Ինչ վերաբերվում է հակամարտության դադարեցմանը, ապա ես Հայաստանի ղեկավարության հետ մշտապես բանակցություններ եմ վարում, որն ամեն անգամ հաստատում է այս ամենի դադարեցման իր ցանկությունը, սակայն նրանց մոտ էլ կան մարդիկ, որոնք հրամանները չեն կատարում... Բայց եւ այնպես, կարծում եմ, համատեղ գործողություններով մենք նրանց կկանգնեցնենք»:*

Խոսելով Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ իր հարաբերությունների մասին, Հեյդար Ալիեւն ասաց. *«Մենք անձամբ երբեք չենք հանդիպել միմյանց, բայց մեզ մոտ միանգամից ստեղծվեցին հեռախոսային գործնական շփումներ: Ես մի անգամ չէ, որ լսել եւ դիտել եմ նրա ելույթները հեռուստատեսությամբ: Տեր-Պետրոսյանը թողնում է մտավորական, խելացի, գործնական մարդու տպավորություն: Եւ ես կցանկանայի, որ մեր կապերը ծառայեին խաղաղության պահպանման եւ Հայաստանի եւ Նախիջեւանի հանրապետության սահմանի հանգստության համար»:*

Այնուհետեւ տեղի ունեցավ հետեւյալ հարցազրույցը.

– Ինչպիսի՞ն է ձեր վերաբերմունքը Ղարաբաղյան հակամարտության վերաբերյալ:

– Իրադրությունը այնտեղ լրջորեն փոխվել է: Փաստորեն սկսվել է պատերազմը: Լեռնային Ղարաբաղը ադրբեջանական տարածք է եւ ոչ ոք չի կարող փոփոխել նրա սահմանները: Եւ որքան շուտ դա հասկանա Հայաստանի ղեկավարությունը, իսկ Ադրբեջանի ղեկավարությունը գտնի իրական ուղին, այնքան մեր ժողովուրդների համար լավ կլինի:

– Իսկ ինչո՞ւ այդ դեպքում երկու պետությունների ղեկավարները չեն սկսում ուղղակի բանակցությունները:

– Ես այդ մասին ոչ մեկին չեմ հարցրել, այդպիսի հնարավորություն չի եղել: Ո՞ւմ հետ կարող էի խոսել: Մութալիբովի հե՞տ: Մամեդովի հե՞տ: Ես նրանց հետ ոչ մի կապ չունեի: Ես համոզված եմ՝ Լեռնային Ղարաբաղը պետք էր պահպանել որպես ինքնավար մարզ, ինչպես որ կար 1923-ից:

– Հնարավո՞ր է արդյոք արագացնել ուղղակի բանակցությունների գործընթացը:

– Դա թող արագացնեն Ադրբեջանի ղեկավարները: Հիմա դա իմ ուժերից վեր է: Սակայն գտնում եմ, որ հակամարտության ռազմական լուծումը փակուղի է տանում: Այն պետք է լինի քաղաքական:

– Ձեր մասնակցությունը Ադրբեջանի քաղաքական կյանքին շրջափակման մե՞ջ է:

– Շատ հարցերում շրջափակված է: Իմ տվյալներով, Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդում ստացվել են հարյուր հազարավոր նամակներ, որում պահանջվում էր, որպեսզի հանրապետության գլուխ կանգնի Հեյդար Ալիեւը: Սակայն գոյություն ունի իրար հետ սերտորեն կապված մի ղեկավար շերտ, որը եւ չուզեց իշխանությունը տալ ուրիշի ձեռքը:

– Ինչպե՞ս եք վերաբերվում նախագահ Էլչիբեյին եւ իշխանության եկած ժողովրդական ճակատի ղեկավարներին:

– Այդ հարցին ես չեմ պատասխանի: Ընտրությունների արդյունքները այստեղ իմ կեցվածքը չեն փոխում, Նախիջեւանինը՝ նույնպես: Ոչ ոք չի կարող ճնշում գործադրել ինձ վրա:

– Չստացվի՞ այնպես, որ բարդ իրավիճակից դուրս գալու համար Նախիջեւանը միանա Թուրքիային:

– Ոչ, մենք համենայն դեպս ադրբեջանական հող ենք եւ Ադրբեջանից չենք առանձնանա:

– Ինչո՞վ է բացատրվում Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ Նախիջեւանի հարաբերությունների նկատելի աշխուժացումը:

– Մենք ունենք ընդհանուր մեծ սահման, պատմական վաղեմի կապեր: Ի դեպ, Թեհրանը Հարավային Ադրբեջան է: Քաղաքականությունը պահանջում է հավասար վերաբերմունք բոլոր պետությունների հանդեպ, իսկ հարեւան երկրի՝ հատկապես: Կարծում եմ, կգա ժամանակ, երբ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ ամեն ինչ նույնպես կկարգավորվի: ■

Քրեական առօրյա

Կրակել են առողջապահության նախարարի ավտոմեքենայի վրա

Սպանվել է վարչության պետը

Մայրաքաղաքում հակասական լուրեր էին պտտվում այն մասին, թե ինչպես սահմանամերձ շրջաններ այցի ժամանակ կրակ են բացել ՀՀ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանի մեքենայի վրա: Մեր խնդրանքով դեպքի մասին պատմեց առողջապահության նախարարի առաջին տեղակալ Դերենիկ Դումանյանը:

«Հուլիսի 2-ին, այսինքն ընդամենը երկու շաբաթ առաջ, նախարարը, ես, ինչպես նաեւ նախարարության դեղատնային, հայբուժտեխնիկա, նյութատեխնիկական մատակարարման եւ արտակարգ իրավիճակների վարչությունների պետերը երկու ավտոմեքենայով մեկնեցինք սահմանամերձ շրջաններ: Նպատակ ունեինք տեղում ուսումնասիրել բուժհիմնարկների հնարավորությունները, գործնական օգնություն ցույց տալ բուժմիջոցների ռեզերվներ ստեղծելու հարցում: Սկզբում եղանք Արարատի շրջանում: Տեղի իշխանությունների հետ միասին բավականին արդյունավետ աշխատանք կատարվեց: Այնուհետեւ մեկնեցինք Գորիս, հետո պետք է հերթականությամբ այցելեինք Սիսիանի, Վայքի եւ Եղեգնաձորի հիվանդանոցները:

Գիշերվա ժամը 11-ն էր, գտնվում էինք դեպի Վայքի շրջկենտրոն տանող ճանապարհին: Ջերմուկի խաչմերուկը նոր էինք անցել, երբ զինված մեկը ձեռքով կանգնելու նշաններ արեց: Ուշ էր արդեն, մենք էլ շտապում էինք, ուստի կանգ չառանք: Բայց նոր էինք անցել այդ երիտասարդի մոտով, երբ հետեւից կրակոցի ձայն լսեցինք: Քիչ անց մեզ հետեւող մեքենան վազանց կատարեց եւ մեծ արագությամբ առաջ անցավ: Միայն Վայքի հիվանդանոց հասնելուց հետո իմացանք եղելությունը: Նույն մարդը կրակել էր նաեւ այդ մեքենայի վրա եւ մահացու վիրավորել նախարարության նյութատեխնիկական մատակարարման վարչության պետ Յուրի Այվազյանին: Այսպես մենք Հայաստանի տարածքում, խաղաղ ճանապարհի վրա կորցրինք մեր աշխատանքային ընկերոջը»:

Մեզ մնում է ավելացնել, որ գործը հարուցվել է եւ հետաքննություն է տարվում:

Հանրապետությունում հաճախակի են դառնում անհայտ, խորհրդավոր կրակոցները: Զենք ունեցողն առանց վարանելու այն գործի է դնում իր իսկ հայրենակիցների վրա: Սա լուրջ մտորումների տեղիք է տալիս, այսուհետ պետք է վախենալ հրացանավոր մարդկանցի՞ց, թե՞ ողբերգական ավարտ ունեցած այս դեպքը բացառություն կլինի:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Երեւան-Ավիա» բաժնետոմսերը ելք են շրջափակումից

«Երեւան-Ավիա»-ն բաց տիպի բաժնետիրական ընկերություն է՝ 220 մլն ռուբլի կանոնադրական հիմնադրամով: Այն Հայաստանում առաջին ու պետական ավիաընկերությունն է: Նպատակը՝ կատարել կոմերցիոն թռիչքներ ԱՊՀ եւ աշխարհի մյուս երկրներ:

Հիմնադիրներն են՝ Երքաղխորհրդի գործկոմը, «Հայէլեկտրամեքենա» ԱՄ, «Հայէլեկտրաշարժիչ» ԱՄ, «Առագաստ» համատեղ ձեռնարկությունը, «Արագ» ֆիրման: Հիմնադիրները մուծել են կանոնադրական հիմնադրամի 60 տոկոսը:

Հարգելի հայրենակիցներ.

«ԵՐ-Ավիա» ԲԸ հրավիրում է ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց դառնալու ընկերության բաժնետեր: Մեկ բաժնետոմսի նոմինալ արժեքն է հազար, 10 հազար եւ 1 մլն ռուբլի: Տրամադրվող շահաբաժինը կազմում է առաջին տարում 30 տոկոս, երկրորդ տարում 40 տոկոս եւ ավելի:

Բաժնետոմսեր կարող եք ձեռք բերել Երեւանի «Աղամանդ» ապրանքաֆոնդային բորսայում ինչպես կանխիկ, այնպես էլ փոխանցումով, ռուբլիներով կամ վալյուտայով (ըստ հաշվարկային կուրսի՝ 100 ռուբլի մեկ ամերիկյան դոլարի դիմաց):

Հաշվի առնելով այլ շրջանների բարձր պահանջարկը՝ տարբերկրյա քաղաքացիներին հնարավորություն է տրվում բաժնետոմսեր ձեռք բերել փոստով: Դրա համար անհրաժեշտ է.

1. Բանկի կամ խնայդրամարկղի միջոցով փոխանցել բորսայի ռուբլային կամ վալյուտային հաշվին բաժնետոմսեր գնելու համար անհրաժեշտ գումարը գումարած 200 ռուբլի կամ 2 ամերիկյան դոլար՝ փոստային ծախսերի եւ գրանցման համար,

2. Պատվիրված նամակով ուղարկել տեղեկություններ Ձեր մասին հայերեն, ռուսերեն կամ անգլերեն լեզվով

ազգանուն, անուն, հայրանուն,

անձնագրային տվյալներ սերիան եւ համարը,

հասցեն եւ փոստային ինդեքսը,

. հեռախոսը եւ քաղաքի հեռախոսային կոդը,

ձեռք բերվող բաժնետոմսերի քանակը եւ նրանց նոմինալ արժեքը,

այն բանկի կամ խնայդրամարկղի տվյալները, ուր ընկերության կողմից կուղարկվեն դիվիդենտներ, բանկի անվանումը (խնայդրամարկղի համարը), անձնական հաշվի համարը, այն պետական բանկի անվանումը, որտեղ խնայդրամարկղը ունի թղթակցային հաշիվ, թղթակցային հաշվի համարը, պետական բանկի ՄՖՕ-ն, պետական բանկի կոդը:

3. Նույն նամակով ուղարկել վճարման թերթիկը՝ խնայդրամարկղի կամ բանկի կնիքով:

Գումարը բորսայի հաշվին հասնելուց հետո հինգ օրվա ընթացքում գնահատված նամակով ձեզ կուղարկվի բաժնետոմսի սերտիֆիկատը:

«Աղամանդ» բորսայի փոստային հասցեն՝ **375103, Երեւան, Կոմերիտականների փող. 1, Երիտասարդության պալատ:**

Հեռախոսներ՝ (8852) 56.52.28, 56.48.83., Ֆաքս՝ 56.48.83:

Ռուբլային հաշիվ Հ/Հ 467500 Հայտնտեսբանկի Սպանդարյանի բաժանմունքում, ՄՖՕ 511168, կոդ 370101503:

Վալյուտային հաշիվ Հ/Հ 001070018 Վերակառուցման եւ զարգացման հայկական առեւտրային բանկում, թղթակցային հաշիվ՝ 700161710, Հկ՝ 370101:

Ադրբեջանցիների նպատակը բնակչության տեղահանումն է

Ինչպես հայտնում է Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության լրատվական կենտրոնը, միայն երեքշաբթի օրվա ընթացքում ղարաբաղյան հակամարտության գոտում եւ հայ-նախիջեւանյան սահմանում տեղի ունեցած մարտերի հետեւանքներով զոհվել են 6 եւ վիրավորվել 7 ադրբեջանցիներ: Հայկական կողմից գնդակոծությունների են ենթարկվել Ադրբեջանի Թարթառի, Աղդամի, Ֆիզուլու, Ղուբաթլու, Զանգելանի շրջանի, ինչպես նաեւ Նախիջեւանի գյուղերը: Հայերը հարձակում են գործել Հադրութի շրջանում՝ ադրբեջանական Ջեբրայիլ շրջկենտրոնի ուղղությամբ: Հայկական զինված կազմավորումների հարձակումը կասեցվել է: Խփվել է երկու T-72 տիպի տանկ եւ հետեւակի մարտական մեքենա:

Մինչդեռ, ինչպես տեղեկացնում է Ղարաբաղի «Նորություններ» գործակալությունը, հայկական զինված կազմավորումները շարունակում են մարտական գործողություններ վարել՝ նպատակ ունենալով ազատագրել Մարտակերտի շրջանի գրավված գյուղերը: Բացի այդ, հայտնվում է նաեւ, որ ադրբեջանական կազմավորումները երեքշաբթի առավոտյան գնդակոծել են Մարտունու շրջանի Ճարտար գյուղը:

Ինչպես երեւում է, ադրբեջանցիների նպատակը՝ ոչ թե տարածքներ գրավելն ու դրանք պահպանելն է, այլ պարզապես բնակչության տեղահանումը: Պատահական չէ, որ ամբողջ Շահումյանի շրջանն ու Մարտակերտի շրջանի մեծ մասը գրավելուց հետո Ադրբեջանը ոչ թե ամրացնում է այդ տարածքները, այլ, ինչպես վկայում են տարբեր աղբյուրներից ստացվող բազմաթիվ տեղեկությունները, մեծ քանակությամբ ռազմական տեխնիկա ու կենդանի ուժ է կուտակում Հադրութի եւ Մարտունու շրջանների ուղղությամբ: Ըստ երեւույթին, այդ շրջանների վրա լայնածավալ հարձակում է նախապատրաստվում: Այս մասին է վկայում նաեւ այն, որ արդեն այսօր պաշտոնական Բաքուն հասարակական կարծիք է նախապատրաստում հայտարարելով, թե հայերը Հադրութի շրջանից գրոհել են Ջեբրայիլ շրջկենտրոնը: Ով ով, բայց մենք լավ գիտենք նման հայտարարությունների գինն ու սպասվելիք հետեւանքները:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Բուշը խոստումներ է տվել Էլչիբեյին

Ադրբեջանը Հելսինկի 2-ը գնահատում է որպես **«սառը պատերազմի ավարտի պաշտոնական ճանաչում»**: Այդ մասին երեքշաբթի Բաքվում կայացած բրիֆինգում հայտարարեց հանրապետության նախագահի մամուլի քարտուղար Նիյազի Իբրահիմովը:

Նրա խոսքերով, ադրբեջանական կողմը գոհ է Ադրբեջանի եւ ԱՄՆ-ի նախագահներ Էլչիբեյի եւ Բուշի Հելսինկիում կայացած հանդիպումից: **«Ամերիկյան կողմը պատրաստակամություն հայտնեց Ղարաբաղյան եւ Ադրբեջանում տնտեսական հարցերով համագործակցել հանրապետության հետ»,** ասաց Ն. Իբրահիմովը:

Խոսելով Էլչիբեյի եւ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի հանդիպման մասին, Իբրահիմովը հիշեցրեց վերջինիս խոսքերը. **«Ադրբեջանի եւ Ռուսաստանի միջեւ բոլոր տարաձայնությունները կհաղթահարվեն»:**

Իբրահիմովը նշեց, որ Ղարաբաղյան հարցը կարգավորելու համար ԵԱՀԽ-ը կարող է դիմել ՆԱՏՕ-ի եւ եվրահամայնքի զինված ուժերի օգնությանը: Այդ ուժերը, մամուլի քարտուղարի կարծիքով, պետք է տեղաբաշխվեն հայ-ադրբեջանական սահմանագծում: ■

Հայաստանի երկրաշարժագետները գրանցել են Թուրքիայի երկրաշարժը

Հուլիսի 14-ին Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունը Թուրքիայի տարածքում գրանցել է ստորգետնյա ցնցումներ: 12 բալանոց սանդղակի համաձայն, 4-5 բալ ուժգնությամբ երկրաշարժ է տեղի ունեցել հուլիսի 14-ին, ժամը 11:26-ին (տեղական ժամանակով) երկրի արեւելում Մանազկերտ քաղաքից 20 կիլոմետր հարավ-արեւմուտք: ■

digitised by A.R.A.R.@

Միջազգային մամուլը Ղարաբաղյան կոնֆլիկտի մասին

Ուր է գնում Բաքուն

Իրանի նշանավոր թերթերից մեկը քննադատում է Ադրբեջանի ներկայիս վարչակարգի բռնած քաղաքական գիծը

Վերջերս իրանական մամուլում հաճախ են տպագրվում հայ-ադրբեջանական կոնֆլիկտին, Ղարաբաղի հիմնահարցին նվիրված հոդվածներ: Դրանց գերակշռող մասը վերաբերում է Ադրբեջան-Իրան հարաբերություններին: Հունիսի 14-ին իրանական «Էթթելաթ» հայտնի օրաթերթը ԱՐԵՖ ԹԱԲՐԻԶԻԻ ստորագրությամբ տպագրել է «Ու՞ր է գնում Բաքուն» հոդվածը, որն այդ հարաբերությունների ընթացիկ մեկնաբանությունից զատ անդրադառնում է նաեւ Թուրքիայի եւ Հայաստանի նկատմամբ իրանական կողմի որդեգրած դիրքորոշմանը:Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնում ենք այդ հոդվածը:

Իրանցիներն առաջինը ողջունեցին Ադրբեջանական Հանրապետության անկախությունը եւ ադրբեջանցիների վերադարձն իրենց ազգային եւ իսլամական արմատներին: Նույնիսկ մինչեւ Ադրբեջանի անկախության հռչակումը, ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո, երբ ընձեռնված հարաբերական ազատության շնորհիվ Ադրբեջանը կարողացավ հաղորդակցվել արտաքին աշխարհի հետ, Իրանի Իսլամական Հանրապետությունն օգնության ձեռք մեկնեց Ադրբեջանական Հանրապետությանը:

Եթե քննարկման ենթարկենք Իրանի Իսլամական Հանրապետության եւ Ադրբեջանական Հանրապետության հարաբերությունների վերջերս մեր ձեռքի տակ եղած վիճակագրական տվյալները, ապա կտեսնենք, որ մինչ այժմ տեղի են ունեցել բազմաթիվ փոխայցելություններ Բաքու եւ Թեհրան, որոնց ընթացքում ստորագրվել են հարյուրավոր առեւտրատնտեսական պայմանագրեր՝ հատուկ արտոնյալ պայմաններով ադրբեջանական կողմի համար: Այդ փաստը վկայում է Իրանի ժողովրդի եւ կառավարության բարի կամքի մասին:

Անկախության ուղին բռնած Ադրբեջանն իր գոյության առաջին դժվար եւ ցուրտ օրերին նկատեց իր հարեւան Իրանին, իսկ Իրանն այդ պահին չմոռացավ նրան. եւ չնայած Ադրբեջանն ի վիճակի չէր վառելիքի գումարը կանխիկ վճարել, Իրանը գազ մատակարարեց այդ հանրապետությանը: Այն օրերին, երբ ազերիները բախման մեջ էին հայերի հետ եւ Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետությունը շրջափակման մեջ էր գտնվում, ու նախիջեւանցիները մատնվել էին սովի եւ համաճարակի, Իրանը համաձայնվեց իր տարածքով Ադրբեջանն ու Նախիջեւանն իրար կապող միջանցք տրամադրել: Երբ հայերի ու ազերիների միջեւ պատերազմական գործողությունները մեծ ծավալ ստացան, Իրանն իր օդային տարածքը տրամադրեց ադրբեջանական օդանավերին, որպեսզի ուղեւորներն ապահով եւ անվտանգ երթեւեկեն: Այն օրերին, երբ Ադրբեջանում եւ Նախիջեւանում սննդամթերքի ու դեղորայքի պակաս էր զգացվում, իրանցիների եղբայրական եւ մարդասիրական օգնությունն անմիջապես ուղարկվեց Ադրբեջանի ու Նախիջեւանի տարբեր քաղաքներ: Երբ պատերազմում վիրավորված նախիջեւանցիները բժշկական օգնության կարիք էին զգում, Իրանի հիվանդանոցները ջերմորեն ընդունեցին նրանց: Երբ Ղարաբաղի ու Ադրբեջանի միջեւ ծագած պատերազմն օտար երկրների կամքով պետք է վերածվեր լայնածավալ եւ երկարատեւ պատերազմի, Իրանը բարի կամք ցուցաբերելով ստանձնեց խաղաղարար առաքելությունը: Այսօր բոլորին է հայտնի, թե Իրանի արտգործնախարարության հմուտ դիվանագետների ջանքերի շնորհիվ ինչպիսի արդյունքներ են ձեռք բերվել այդ ընթացքում, եւ մենք հույս ենք հայտնում, որ ավելի բարենպաստ պայմաններում Իրանը կշարունակի իր միջնորդական առաքելությունը: Բոլոր մասնագետները եւ քաղաքական գործիչները կարող են վկայել, որ եթե չլիներ Իրանի միջնորդությունը, ապա ամբողջ Ադրբեջանը կվերածվեր մոխրակույտի:

Ովքեր միայն Շուշիի գրավումն են օգտագործում որպես պատրվակ, պետք է հաշվի առնեն, որ եթե չլինեին Իրանի խաղաղարար ջանքերը, Ղարաբաղի բանակը որքան տարածք կգրավեր եւ որքան ազերիներ զոհված կլինեին:

Ինչեւէ, այս հոդվածի սահմաններում հնարավոր չէ թվարկել Ադրբեջանին ցուցաբերած Իրանի Իսլամական Հանրապետության բոլոր օգնությունները: Սակայն միջազգային բռնատիրությունը եւ աշխարհի չար ուժերը, չհանդուրժելով Իրանի եւ Ադրբեջանի միջեւ ստեղծված դաշինքը եւ բարեկամությունը, իրենց տարածաշրջանական նկրտումներից ելնելով եւ խեղաթյուրելով պատմական ճշմարտությունը, փորձեցին ոտնձգություններ անել Ադրբեջանական Հանրապետության եւ Նախիջեւանի նկատմամբ: Այդ նպատակով նրանց կողմից հավաքագրված եւ վարձված գործիչների միջոցով աշխատեցին խախտել այդ դաշինքը:

Թուրքիան, որ դժբախտաբար գործիք է դարձել ԱՄՆ-ի եւ սիոնիստների ձեռքին, ազդելով հանրային կարծիքի վրա, իր ամբողջ կարողությամբ ներթափանցեց Ադրբեջան, սակայն, բախվելով բազմաթիվ դժվարությունների, Բաքվում իշխանություն ձեռք բերելու նպատակով ստիպված հզորացրեց միջազգային սիոնիզմին ծախված տարրերին: Իսկ այդ ծառաները հաճոյանալու համար, թունավոր քարոզչություն տարածելով, ջուր են լցնում իրենց տերերի ջրաղացին: Վերջին այդ դրածո տարրերից մեկը նախընտրական պայքարի անվան տակ լայնածավալ քարոզչական արշավ սկսեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեմ: Վերոհիշյալ անձնավորությունը եւ մյուս գործակալները մտացածին լուրեր են տարածում մամուլում, իբր Իրանի տարածքով զենք է տեղափոխվում Հայաստան: Թուրքիայի քարոզչության ազդեցության տակ Շուշիի անկումը մեկնաբանվեց այլ կերպ:

Շուշիի անկման իսկական պատճառները

Ինչո՞ւ գրավվեց Շուշին: Արդյոք դա պայմանավորվա՞ծ էր Ղարաբաղի ռազմական ուժի գերազանցությամբ: Շուշին իր դիրքով եւ ռազմավարական նշանակությամբ գերազանցում է Ստեփանակերտին եւ անգամ հայերը միշտ էլ ձգտել են գրավել այդ քաղաքը:

Բոլոր ադրբեջանցիները կարող են վկայել, որ Իրանն իր ամբողջ կարողությամբ հանդես եկավ խաղաղարար առաքելությամբ, որպեսզի Ղարաբաղի հարցի խաղաղ կարգավորմամբ ճանապարհը փակի Անդրկովկասի ժողովուրդների թշնամիների դեմ եւ թույլ չտա անմեղ մարդկանց արյունահեղություն: Սակայն Թուրքիայի դրածոներն իրենց նպատակներին եւ չարաբաստիկ երազանքներին հասնելու համար պատրաստ են նույնիսկ անցնել մեկ առ մեկ բոլոր ադրբեջանցիների դիակների վրայով, միայն թե որոշ ժամանակ կարողանան իշխանությունն իրենց ձեռքը պահել եւ հաճոյանալ իրենց տերերին:

Իրականությունն այն է, որ Շուշին նախքան հայերի կողմից գրավվելը իշխանատենչ ուժերի խարդավանքների զոհ էր դարձել: Այսօր այդ ուժերն իրենց դիրքերն ամրապնդելու եւ Կովկասի ժողովուրդների փրկիչի կեցվածք ընդունած տերերին ծառայություն մատուցելու համար Ադրբեջանի մուսուլման ժողովրդի նկատմամբ պատրաստ են դիմելու ամեն տեսակ հանցագործ արարքների:

Ադրբեջանական Հանրապետության նախկին ղեկավար Մութալիբովը պարզորոշ կերպով հայտարարել է, որ ադրբեջանական ուժերի նահանջելու պատճառը Ժողճակատի նյութած դավերն էին, որոնք ցանկանում էին ձախողել Իրանի Իսլամական Հանրապետության խաղաղարար առաքելությունը:

Բաքվում ու Թուրքիայում լուրեր են տարածվել, թե Իրանը Հայաստանին ռազմական օգնություն է ցույց տվել եւ նախագահական պաշտոնին ձգտող, օտարներին ծախված անձնավորությունն իր նախընտրական պայքարում բազմիցս կրկնել է, թե ինքը փաստեր ունի այդ մասին:

Վերը նշվածից բացի, կարելի է անդրադառնալ նաեւ ՀՀ նախագահի անվտանգության հարցերով գլխավոր խորհրդական Աշոտ Մանուչարյանի հայտարարություններին: Նա ասել է. *«Համաձայն մեր տրամադրության տակ եղած տվյալների, հայերը, հաշվի առնելով Շուշիի դիրքը, այդ քաղաքի գրավման համար նախատեսել էին շուրջ հազար հոգի սպանված, սակայն Շուշիի գրավման ժամանակ հայերը կորցրին ընդամենը քսան հոգի»:*

Շուշիից բացի, Լաչինի մասին նույնպես կան տեղեկություններ, որ ազերիները նախապես լքել էին շրջանը եւ առանց լուրջ դիմադրության Լաչինը նույնպես ընկավ հայերի ձեռքը:

Այսպիսով, Թուրքիան երկու նպատակ է հետապնդում: Ցանկանում է եւ Ադրբեջանում պառակտումներ առաջացնել, եւ թե Իրանում Հայաստանի նկատմամբ բացասական տրամադրություններ ստեղծել ու դրանով իրականացնել իր ծրագիրը:

«Էթթելաթ», Հունիսի 14, 1992

Անցում շուկայական տնտեսության

Արտահանման արտոնագրումը որպես շուկա տանող ճանապարհի «ստորջրյա քար»

ՅՈՒՐԻ ԵՎ ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆՆԵՐ
ՀՀ ԳԽ փորձագետներ

Բոլոր տեսակի քվոտաները, մաքսերը եւ արտոնագրերը (լիցենզիաները) արտաքին առեւտրի մենաշնորհային էության տարրերն են եւ այդ պատճառով էլ ժամանակավոր բնույթ են կրում: Միջազգային վալյուտային հիմնադրամի եւ արտասահմանյան կապիտալի այլ ներդրողները եւս հավանաբար կպնդեն, որպեսզի այդ արգելքները քանդվեն ու արագ անցում կատարվի դեպի առեւտրի կազմակերպման շուկայական մեխանիզմները: Իսկ դրանց պահպանումը վկայում է, որ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների միջեւ, տնտեսական կապերի արագ տարալուծման, սղնթաց ինֆլյացիայի պայմաններում, ստեղծվեն կեղծ շուկայական հարաբերություններ, որն էլ ի վերջո կբերի բարտերի:

Պարզ է, որ կառավարության կողմից քվոտաների կենտրոնացված բաշխումը կաշառակերության աղբյուր է: Սակայն ամենասարսափելին դա չէ. դա կարող է հետագայում զարգացման միտումներ ձեռք բերել եւ խցանել [...]րի ռեսուրսափոխանակման ողջ մեխանիզմը: Դա նկատի առնելով էր, որ Բորիս Ելցինի հրամանագրով արտաքին առեւտրին վերաբերվող քվոտաների եւ արտոնագրերի համար նախատեսվել էր մրցույթային վաճառք:

Սակայն Ռուսաստանի արտաքին առեւտրի գերատեսչություններին երկու ամիս հետո միայն պարզ դարձավ, որ քվոտաների եւ արտոնագրերի նման տրամադրումը այնքան էլ իրական չէ, քանի որ, ըստ նրանց եզրակացության՝

ա) եթե արտոնագրերը վաճառվում են մինչեւ սուբյեկտի կողմից համապատասխան պայմանագրերի կնքումը, ապա տվյալ անձը կարող է ընկնել անելանելի վիճակի մեջ՝ ոչ մի երաշխիք չկա, որ նա կարող է անհրաժեշտ գործարքներ կնքել,

բ) մրցույթի շահողը փաստորեն մյուս հավանական վաճառողներին հնարավորություն չի տալիս զբաղվել նույն գործով,

գ) եթե վաճառողը մրցույթին մասնակցում է համապատասխան պայմանագրեր կնքելուց հետո, ապա այս դեպքում էլ ոչ մի երաշխիք չկա, որ հենց նա կշահի աճուրդը: Նրան կմնան միայն վնասները, քանզի ստիպված կլինի տուգանքներ վճարել պայմանագրի կետերը չկատարելու համար:

Դրանից հետո էր, որ հրապարակվեց Ելցինի նոր հրամանագիրը *«Ռուսաստանյան Դաշնության տարածքում արտաքին տնտեսական գործունեության ազատականացման մասին»:* Այդ նոր փաստաթղթով հիմնական շեշտը դրվում էր ոչ թե քվոտաների եւ արտոնագրերի մրցութային տրամադրման (որը այնուամենայնիվ չեղյալ չէր հայտարարվում), այլ դրանց բաշխման վրա (այստեղ կասկած չի հարուցում մեկ այլ, ավելի ուժեղ, թեեւ չմրկահարվող դրդապատճառը՝ իշխանությունների կողմից վերահսկման հնարավորությունը, դրանից բխող բոլոր հետեւանքներով հանդերձ): Ընդ որում, քվոտաները վերաբերվում էին պետական կարիքների համար մատակարարվող ապրանքների (դրանց մեջ ընդգրկելով նաեւ միջպետական համաձայնագրերով նախատեսվածները), ինչպես նաեւ կանխատեսված հաշվեկշռի մեջ մտած ձեռնարկությունների արտադրատեխնիկական նյութերը:

Հավանաբար իր բնույթով նույն նշանակությունն ունի նաեւ մեր հանրապետությունում վերջերս մտցված նյութական ապահովման գլխավոր պայմանագրի մեխանիզմը: Իսկ ինքնուրույն իրացման համար քվոտաները սահմանված են՝ ներքին շուկա առաքումների ծավալից ելնելով: Նորից գործում է ոչ թե շուկայական մեխանիզմը, այլ կամայականությունը, որն էլ կաշառակերության հիմնական աղբյուրն է:

Փաստորեն ձեւավորվում է երկրորդային արտոնագրերի շուկա, առաջնայինի փոխարեն (քվոտա-հավաստագիր (սերտիֆիկատ)-արտոնագիր):

Անհրաժեշտ է ընդգծել, որ արտոնագրման եւ քվոտավորման կարգի մասին հրապարակված ոչ հրամանագրի, ոչ էլ կանոնադրության մեջ ոչ մի ցուցում չկա կենտրոնացված կերպով բաշխվող քվոտաների հավաստագրերի շուկայական շրջանառության հնարավորության մասին:

Այժմ դիտարկենք նման ձեւով բաշխվող քվոտաների եւ արտոնագրերի շուկայական գործունեության տարբերակները:

Պետերբուրգի ապրանքա-ֆոնդային բորսայի եւ քաղխորհրդի սննդամթերքների ապահովման օպերատիվ շտաբի կողմից մշակված սխեմայի համաձայն, քաղաքի ձեռնարկությունների արտադրանքի 15 տոկոսը թույլատրվում է փոխանակել ցանկացած տեսակի սննդամթերքի հետ: Ընդ որում, ստացված մթերքի 30 տոկոսը ձեռնարկությունը կարող էր թողնել իր հայեցողությանը, իսկ 70 տոկոսը պետք է տար խանութներին՝ ազատ գներով վաճառելու համար: Սակայն շատ ձեռնարկություններ չեն ցանկանում մասնակցել բարտերային այդ առեւտրին՝ 70 տոկոսը քաղաքին տալու պատճառով: Մինչդեռ, Պետերբուրգի ԱՖԲ-ի եւ իշխանությունների կարծիքով, սոված ապստամբությունների հնարավորությունները կստիպեն նրանց գնալ այդ քայլին:

Նշենք նաեւ, որ դեռ 1991 թ. նոյեմբերին մենք Հայաստանում բարտերային գործարքների կարգավորման նպատակով նման մեխանիզմ արդեն առաջարկել էինք:

Ներկա իրավիճակից ելնելով առաջարկում ենք կազմակերպել քվոտաների եւ արտոնագրերի աճուրդ: Վերեւում ա, բ, գ, կետերում նշված բարդություններից խուսափելու համար անհրաժեշտ է մտցնել ապահովագրական մեխանիզմ՝ տենդեր:

Ճիշտ կլինի, եթե մտցվի նաեւ հետեւյալ պայմանը. եթե աճուրդում հաղթողը սահմանված ժամկետներում չի կատարում պայմանագրով նախատեսված կետերը, ապա նրանից տուգանք է գանձվում, իսկ արտոնագիրը, առանց նոր աճուրդի, տրվում է նրա հետ մրցույթի մեջ մտած անձին: Իսկ եթե պայմանագիրը չի կատարվում ապահովագրության մեջ մտած պատճառներից ելնելով, ապա միեւնույն է՝ նա տուգանվում է, փոխարենն ստանալով ապահովագրությունը:

Մեր ձեռքի տակ է Պետերբուրգի ԱՖԲ-ի բարտերային զույգերի փոխարկելի գործակիցների աղյուսակը, որը կազմվել է ԱՊՀ-ի 70 բորսաների տվյալների հիման վրա: Նման աղյուսակի կազմումը եւ դրանում բոլոր փոփոխությունների պարբերաբար հաշվի առնումը անհրաժեշտ է նաեւ մեր հանրապետությանը՝ բացի օպերատիվ տվյալներ ունենալուց եւ ըստ դրանց կողմնորոշվելուց, այն կօգնի նաեւ վեր հանել անառողջ միտումները:

Ինչ վերաբերվում է Ռուսաստանին, ապա նշված դժվարություններից դուրս գալու համար շուկայական կառույցները առաջարկեցին ստեղծել «Բորսաների կոնգրես», որն էլ որոշեց անցկացնել միջազգային միասնական սակարկություններ: Ներկա պահի գլխավոր դժվարությունը՝ սահմաններով ապրանքների տեղափոխությունը հաղթահարելու նպատակով «Բորսաների կոնգրեսը» սակարկություններին որոշել է հրավիրել նաեւ ինքնիշխան պետությունների լիազոր ներկայացուցիչներին, որոնք տեղում կարտոնագրեն միջպետական գործարքները:

Առեւտրի նման կազմակերպումը շատ շուտով կդառնա իրեղ, թեկուզեւ այն պատճառով, որ դրանում շահագրգռված է Արեւմուտքը: Ուստի մենք եւս պետք է պատրաստվենք դրան, քանզի հասկանալի է, թե ինչ բարդությունների հետ է կապված հսկայածավալ գործարքների կնքումը եւ թե որքան դժվար է լինելու նման պայմաններում կողմնորոշվելն ու ճիշտ որոշում ընդունելը, այն էլ գոյություն ունեցող գների կտրուկ տատանումների պայմաններում:

Փորձենք ամփոփել: Հայաստանի Հանրապետությունը իր տարածքի փոքրության եւ աշխարհաքաղաքական դիրքի պատճառով արդյունավետ արտաքին առեւտրի քաղաքականություն վարելու խիստ կարիք ունի: Իսկ արդյունավետությունը, ինչպես վաղուց է հայտնի, հնարավոր է միայն մրցակցության պայմաններում: Այդ պատճառով էլ նման միջավայրի ստեղծումը հանրապետության իշխանությունների առաջնահերթ խնդիրը պետք է լինի: Առանց ապամոնոպոլացման եւ որպես դրա հետեւանք՝ բարձրարդյունավետ մատակարարման համակարգի ստեղծման Հայաստանը ճգնաժամից դուրս բերելու ցանկացած ծրագիր ապրիորի դատապարտված է:

Հասկանալի է, այդպիսի ապամոնոպոլացման ուղղված միջոցառումները պետք է նախորդեն սեփականաշնորհմանը: Հակառակ դեպքում կստեղծվի նույն դրությունը, ինչ եղավ հողի սեփականաշնորհումից հետո, երբ գյուղի մատակարարման մեխանիզմները մնացին կենտրոնացված ղեկավարության համակարգում:

Մենք թվերը ձեռքներիս պատրաստ ենք հիմնավորել, որ գլխավորը մրցունակ միջավայրի ստեղծումն է, այսինքն ապամոնոպոլացումը, եւ ոչ թե սեփականաշնորհումը: Բայց դա առանձին թեմա է: ■

digitised by A.R.A.R.@

Հատուկ «Ազգ»-ի համար

Երկգլխանի արծիվը կթափահարի՞ թեւերը

«Մեր առջեւ խնդիր է դրված ստեղծել պետական նոր գաղափարախոսություն, որը կնշանակի արեւելքի եւ արեւմուտքի, Եւրոպայի եւ Ասիայի միաձուլում», գտնում է Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի խղճի ազատության հանձնաժողովի նախագահ ՎՅԱՉԵՍԼԱՎ ՊՈԼՈՍԻՆԸ, որի հետ զրուցում է ԻԴԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ:

– Պրն. Պոլոսին, մեր երջանի իրադարձությունները բերեւս ձեր հանձնաժողովի ուշադրությունից չեն վրիպում: Ինչպե՞ս եք դրանք գնահատում:

– Մեր հանձնաժողովը իրավասու չէ միջամտել ձեր երջանի գործերին, մենք սահմանափակվում ենք միայն Ռուսաստանով: Չխոսելով արդեն այն մասին, որ հենց Ռուսաստանում գոյություն ունի ինքնավարությունների խնդիրը: Իսկ տպավորությունները մտահոգիչ են, որովհետեւ իրականում չկա երկու դավանանքների դիմակայություն: Գոյություն ունի մարդկային կրքերի, առանձին մարդկանց հակամարտություն, ովքեր իրենց նպատակների համար օգտագործում են իրենց կրոնների այս կամ այն դրույթների ենթատեքստը՝ հրահրելու դավանաբանական բախումներ: Անդրկովկասում դրա վտանգը կա: Եթե հավատանք զանգվածային լրատվության միջոցներին, մարդիկ ոչնչի առջեւ կանգ չեն առնում եւ հավանաբար կսկսեն օգտագործել կրոնական գործոնը:

– Ռուսաստանի կրոնական գործիչներից լսել ենք, թե քրիստոնեության համեմատությամբ բավական ուշադրություն չի դարձվում իսլամի զարթոնքին: Միեւնույն ժամանակ, նրանք գտնում են, թե Ռուսաստանը ավանդականորեն երկրպագու է:

– Միանգամայն ճիշտ է, Ռուսաստանում մահմեդականները նշանակալի դեր ունեն, քանզի 150 միլիոն բնակչությունից 20 միլիոնն իրենք են: Հաշվի առնելով, որ իսլամը ավելի խիստ է կանոնակարգում մարդու վարքը եւ մարդը կենցաղում ավելի կարգապահ է, մահմեդականների կշիռն ավելին է, քան թվաքանակը:

– Այսինքն որակը գերակշռո՞ւմ է քանակը:

– Այո, այն առավել եւս գերակշռում է, քանի որ թվերը որոշ չափով չափազանցված են: Համարվում է, թե ուղղափառները Ռուսաստանում 60-80 միլիոն են: Իրականում նրանց թիվը շատ ավելի քիչ է: Եթե իսկական հավատացյալները 2 միլիոն լինեն՝ լավ է: Մեծամասնությունը միայն մի քանի ծես են պահպանում: Սակայն դրանց չի կարելի հավատացյալ համարել, ոչ գիտելիքներով, ոչ աղոթելակերպով, ոչ էլ կողմնորոշումներով: Մեծամասնությունը, իմ կարծիքով, հեթանոսներ են: Այդ պատճառով, եթե համեմատենք քրիստոնյաներին եւ մահմեդականներին, քրիստոնյաները ոչ քանակով, ոչ էլ որակով առավելություն չունեն: Ինչպես հայտնի է, Ռուսաստանի զինանշանի երկգլխանի արծվի, որ բերվել է Կոստանդնուպոլսից, մի գլուխը նայում է արեւելք, մյուսը՝ արեւմուտք: Կոստանդնուպոլսի համար, որը գտնվում է երկու մայրցամաքների վրա, դա իրապես գտնված խորհրդանշան էր: Այդպես է նաեւ Ռուսաստանի համար, որը Ուրալով կիսվում է երկու մայրցամաքի: Սակայն խնդիրը միայն տարածքային-աշխարհագրական չէ, հենց ռուսների գիտակցության մեջ նույնպես առկա է երկվությունը: Նրանք կիսով եւրոպացի են, կիսով ասիացի: Սլավոնների մտածողությանն ավելի [illegible] արեւելյան է այն [illegible]ային է ավելի, քան եւրոպացիների մոտ, ավելի զգայական է, հայեցողական, միտված ավելի ներըմբռնմանը, քան բանականությանը: Այդ պատճառով Ռուսաստանում գոյակցում են Ասիան եւ Եւրոպան, արեւելքն ու արեւմուտքը, բանականությունն ու ներըմբռնումը: Դրանք պետք է համատեղվեն, քանզի դա ոչ թե արհեստական, այլ բնական համակցում է: Ահա այս պատճառով մեր առջեւ խնդիր է դրված ստեղծել պետական նոր գաղափարախոսություն, որն իր մեջ ներառնի այդ ամենը եւ որը ծառայի որպես կարգախոս ու գործողությունների ծրագիր թե կառավարության, թե խորհրդարանի, թե քաղաքական կուսակցությունների համար: Այդ գաղափարախոսությունն առայժմ չունենք:

Սակայն այն արդեն մշակվում է եւ եթե իսկապես համոզիչ լինի ժողովրդի համար, ես վստահ եմ, այժմյան սահմանները նորից կփոփոխվեն: Այսինքն, պետությունն ավելին կլինի, քան Ռուսաստանյան Դաշնությունը, քանզի այդպիսի գաղափարախոսությունը բնորոշ կլինի մյուս ինքնիշխան պետություններին: Չնայած, այդ ամենը կամավոր պետք է լինի:

Ինչ վերաբերվում է Կովկասում միասնական բազմադավան կեցություն հաստատելու փորձին, կարծում եմ, ապագայում դա հնարավոր կլինի: Սակայն վերքը շատ չի լավանա: Այժմ բերեւս կարեւոր է արյունահեղության դադարեցումը, որ մարդիկ հանգստանան: Իսկ երբ նրանք հանգստանան, նոր հորիզոններ, նոր հնարավորություններ կբացվեն:

– Դուք ասացիք դադարեցնել արյունահեղությունը: Ով ասես չի փորձել, սակայն առայժմ ոչ այնքան արդյունավետ: Ի՞նչ եք կարծում, եկեղեցին իր բաժինը ներդրե՞լ է, այն, որ կարող էր եւ պետք է ներդներ այդ գործում:

– Կարծում եմ, ոչ: Հնարավոր է, դա է պատճառներից մեկը, որ արյունահեղությունը չի հաջողվում դադարեցնել: Սա խոսում է եկեղեցու ինստիտուտի ճգնաժամի մասին: Եթե այդ ինստիտուտը կարողանար արդյունավետ ազդել բնակչության վրա, վիճակն այլ կլիներ: Պատմության մեջ կան դավանանքի ազդեցության օրինակներ, երբ ժողովուրդը գնում էր կրոնի մարդկանց հետեւից, եւ արդյունքներն ուղղակի ցնցող են: 1612 թվականին, Ռուսաստանի համար տխուր ժամանակ, երբ լեհ-լիտվական զորքերը մտել էին Մոսկվա եւ Կրեմլ, Գերմոգեն պատրիարքը հանդես եկավ որպես Ռուսաստանի ազատագրության նախաձեռնող: Նա օրհնեց Մինինին եւ Պոժարսկուն, օգնելով կազմավորել ժողովրդական աշխարհազոր: Այնպես որ, կրոնից շատ բան է կախված: Ես նույնիսկ կասեի՝ ամեն ինչ, քանզի կրոնը աշխարհայացք է, եւ որքանով մարդ կարողանում է իրենը դարձնել այն, այնքանով կիրագործի: Մեզ համար կրոնը միայն արտաքին կերպար է, հնուց մնացած, բարձր ու վսեմ, սակայն ոչ երբեք ամ[illegible] կյանքի մաս, համապատաս[illegible]աբար վարքը ոչ քրիստոն[illegible] է, ոչ մահմեդական:

– Դուք խոսեցիք նոր գաղափարախոսության մշակման մասին: Եկեղեցին մասնակցո՞ւմ է այդ գործին:

– Ոչ: Այն պատճառով, որ, իմ կարծիքով, ռուսական ուղղափառ եկեղեցու հիերարխիան խոր ճգնաժամի մեջ է: Դա բացատրվում է այն բանով, որ Սինոդի մեծամասնությունը նշանակվել է այն ժամանակ, երբ պետությունը ակտիվորեն միջամտում էր եկեղեցու գործերին: Գումարած կրթության ցածր մակարդակը, գործերին ակտիվորեն մասնակցելու չկամությունը: Մարդիկ չեն կարողանում աշխատել ոչ երիտասարդության, ոչ մտավորականության հետ, չեն կարողանում համոզել կամ վերահամոզել: Նրանք սովորել են թոշակառուներին. տատիկները գալիս են եկեղեցի, մադբանք պատվիրում, վճարում եւ վերջ:

– Այսինքն նրանք չե՞ն նպաստում եկեղեցու իսկական զարթոնքին:

– Այո, դա մի տեսակ շամանություն է կրոնի փոխարեն: Քրիստոնեության ուժն աստծո խոսքի մեջ է, որի միջոցով մարդիկ հաղորդակցվում են աստծուն եւ սուրբ հոգուն: Դա քարոզն է: Իսկ եթե քարոզը բացակայում է, ի՞նչ կարող է լինել, բացի շամանային ծեսերից: Ցավոք, եկեղեցին խոր ճգնաժամի մեջ է: Եւ դա ոչ միայն կոմունիստների մեղքով, այն սկսվել է դեռեւս հեղափոխությունից առաջ: Այդ պատճառով էլ հեղափոխությունը եղավ: Այժմ մենք տեսնում ենք քարոզելու եւ աստծո խոսքը աշխարհին հասցնելու անկարողությունը:

Այս պատճառով եկեղեցու ինստիտուտը չի կարող մասնակցել նոր գաղափարախոսության մշակմանը: Չնայած դրանում զբաղված են եկեղեցուն այսպես թե այնպես կապված եւ նրա խնդիրներն իմացող մարդիկ: Դրան միանում են նաեւ իսլամի ներկայացուցիչները, քանզի դա քրիստոնեական-մահմեդական պետության գաղափարախոսություն է: Այնպես որ, ռուսական արծվի գլուխները լրացվում են դավանական իմաստով՝ քրիստոնեություն եւ մահմեդականություն մեկ ժողովրդի մարմնի վրա:

– Այսինքն, խոսքը գնում է խաղաղ գոյակցության մասի՞ն:

– Ավելի շատ սոցիալական համագործակցության, այսինքն երբ պետության գաղափարախոսությունը կհենվի հայրենասիրության վրա եւ կխթանի պետությանը ծառայելու, սիրելու եւ օգուտ բերելու քաղաքացիների ձգտումները: Եւ եթե այդ ձգտումներն առկա լինեն քրիստոնյաների եւ մուսուլմանների մոտ, ապա այն լարվածությունը, որ կա երկու դավանանքների մեջ, կներդաշնակվի, եւ առանձնահատկությունները կմնան անհատական հավատի մեջ: Եկեղեցին ու մզկիթը հավատացյալների գործն է, դա չպետք է խփի պետության շահերին: Այսինքն, աշխարհիկ պետության մոդել՝ երկու դավանանքների եւ պետական վերնախավի ուժեղ միաձուլման[illegible] մոդելի վրա մենք աշխատ[illegible]

Ես ընդգծում եմ, որ պետ[illegible] դրանով չի զբաղվում: Այժմյան կառավարությունն ընդհանրապես ի վիճակի չէ որեւէ հարց լուծել: Այն ավելի շատ ընդդիմություն է, որը ծրագրում է իշխանության գալ հաջորդ ընտրություններին: Եթե մեր այդ գաղափարախոսական մեկնակետը ընդունելություն գտնի, այն կարող է օգտակար լինել Անդրկովկասում եւ Միջին Ասիայում:

– Այսինքն, լինի դա ԽՍՀՄ, ԱՊՀ եւ այլն, համագործակցությունից, որին ձգտում է ողջ աշխարհը, չենք կարող խուսափել: Ու թեեւ դուք ասացիք, թե ձեր հանձնաժողովի գործողությունները սահմանափակվում են Ռուսաստանով, սակայն խորհրդարանական մակարդակով համագործակցություն կա՞ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների կրոնական ներկայացուցիչների հետ:

– Ամեն դեպքում, մենք ձգտում ենք դրան: Պետք է ասել, որ պրն. Խասբուլատովը փորձել է համագործակցել, միջխորհրդարանական ժողովի մակարդակով պայմանագիր է ստորագրվել միջխորհրդարանական հանձնաժողովների եւ կոմիտեների համագործակցության մասին: Հայկական պատվիրակությունը նույնպես ստորագրել է այդ փաստաթուղթը: Առայժմ դա չի իրականանում: Եթե ձեզ մոտ որեւէ մեկը կանենա կապվել մեզ հետ, մենք պատրաստ ենք:

– Այժմ նկատվում է կրոնական ուղղվածությամբ քաղաքական կուսակցությունների առաջացում: Ինչպե՞ս եք դրան վերաբերվում:

– Հիմնական իմաստը կրոնական արժեքները քաղաքական գործընթացներին կապելն է: Չէ՞ որ տարօրինակ է, երբ միլիոնավոր քրիստոնյաները պետության կազմավորումը վստահում են աթեիստներին: Դա տարօրինակ երեւույթ է եւ կոմունիստական քնատիրությունը ցույց տվեց, թե ինչով կավարտվի ամեն ինչ: Նույնիսկ բացարձակ միապետության օրոք հավատացյալներն ունեին «իրենց մարդը»՝ պատրիարք, կարդինալ, միտրոպոլիտ, կարդինալ, որն անմիջապես շփում ուներ միապետի հետ, միջնորդելով հավատացյալների համար: Խորհրդարանը կոլեկտիվ միապետ է, այնտեղ պետք է լինեն հավատացյալների ներկայացուցիչներ, թեեւ մեր օրենքով արգելվում է կրոնական կազմակերպությունների քաղաքական գործունեությունը: Ես եմ այդ հոդվածի հեղինակը եւ ինքս պնդել եմ դա, քանզի անհեթեթություն կլինի, եթե ուղղափառ եկեղեցին ընտրություններում հանդես գա որպես քաղաքական կուսակցություն, մուսուլմանները նույնպես: Հետո հանկարծ նրանցից մեկը հաղթի եւ եկեղեցական ներքին կանոնները սկսի հաստատել որպես պետական օրենքներ՝ դա կհանգեցնի կրոնական պատերազմի: Եկեղեցին դրա համար չէ: Խոսքը կրոնական ընկալման մասին է, որպես բարոյական արժեքների համակարգ, որը կորոշի քաղաքականության կառուցվածքը: Կրոնական ուղղվածության կուսակցություններ իհարկե պետք են, սակայն պետք է եկեղեցական կանոններից դուրս լինեն:

– Դա վերաբերվում է նաեւ իսլամի՞ն:

– Այո: Իսլամական վերածննդի կուսակցությունը ամենահաջող միջոցը չէ, սակայն, ամենայն հավանականությամբ, ռուսական մահմեդականությունը կստեղծի ինչ-որ նոր բան, թերեւս ավելի աշխարհիկ, որը կողմ կլինի պետության խաղաղ մոդելին:

– Դուք գտնում եք, թե դա օգո՞ւտ կբերի:

– Իհարկե, չէ՞ որ եթե այդ դավանանքները արտաքուստ երկխոսելի սոցիալ-տնտեսական կյանքի վրա, այս դեպքում կանոնների հարցերը էական չեն լինի: Այստեղ կարեւոր է այլ բան՝ պե՞տք է մասնավոր սեփականություն, թե ոչ, լա՞վ է, որ պետությունը զովազդում է պոռնոգրաֆիան, թե ոչ եւ այլն: Եւ պարզվում է, որ ընդհանուր շատ բան կա, որ[illegible] հենվելով կրոնական կուսակ[illegible]ները կարող են պաշտպա[illegible]ական արժեքները:

Ի. Մ.

Գորբաչով. Ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքի ճանաչումը չի կարելի բացարձակացնել

Նախկին ԽՍՀՄ նախագահ Միխայիլ Գորբաչովը գտնում է, որ ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքի ճանաչումը բացարձակ չէ: **«Որեւէ էթնիկական խմբի իրական ինքնորոշումն անպայման կհանգեցնի ուրիշների համանման իրավունքների առաջխաղացմանը»,** ասաց Գորբաչովը երեքշաբթի, Մոսկվայում իր հաստատության կազմակերպած «Դեպի նոր քաղաքակրթություն» միջազգային համաժողովի բացմանը:

Երբ նման երեւույթներ են բռնկվում մեծ տերություններում, ապա, նախկին նախագահի կարծիքով, խախտվում է ստեղծված միջպետական աշխարհաքաղաքական հավասարակշռությունը: Բացի այդ, **«եղած պետական կառույցների քայքայումը եւ նոր պետականության կազմավորումը տանում են տնտեսական անկայունության սրման եւ բնակչության կենսամակարդակի զգալի անկման»,** ընդգծեց Գորբաչովը: Նրա կարծիքով, այս ամենից կարելի է խուսափել միայն որեւէ ազգի ինքնորոշման իրավունքը ճանաչելուց առաջ հարցի բոլոր դրական եւ բացասական կողմերը մանրամասն, ծանրակշիռ ուսումնասիրելով:

Մյուս կողմից, հայտնի դարձավ, որ երեքշաբթի օրը ԽՄԿԿ ԿԿ-ն իր նախկին գլխավոր քարտուղարին նամակ է հղել, որով առաջարկել է հանձնել կուսակցական տոմսը եւ նրա մոտ մնացած կուսակցական փաստաթղթերը: Հուլիսի 4-ին, մերձմոսկովյան Պուշկինո քաղաքում կայացած ԽՄԿԿ 29-րդ համագումարը Գորբաչովին հեռացրել էր կուսակցության շարքերից: Նա մեղադրվել է **«ազգամիջյան բախումներ հրահրելու, տնտեսական ճգնաժամի եւ հասարակության՝ կուսակցության նկատմամբ հավատի կորստի»** մեջ: ■

Հարավային Օսիա են մտել եռակողմ խաղաղարար ուժերը

Վլադիկավկազից եւ Թբիլիսիից ստացված ճշգրիտ տվյալներով, հուլիսի 14-ի առավոտյան Հարավային Օսիա են մտել եռակողմ խաղաղարար ուժերի միայն ռուսական եւ վրացական կազմավորումները՝ ռուսական ռազմական դեսանտային գումարտակի 600 եւ 200 վրացի զինծառայողներ: Օսական կողմը մտադիր է իր կազմավորումները ուղարկել չորեքշաբթի: Խաղաղարար ուժերը պետք է դիրքեր գրավեն հակամարտ կողմերին բաժանող միջանցքում եւ Ցխինվալի շուրջ 15 կմ շառավղով անվտանգության գոտում:

Ինչպես հաղորդեցին «Ինտերֆաքս»-ին Վրաստանի ներքին գործերի նախարարության Գորիում տեղակայված մամուլի կենտրոնում, երեքշաբթի ժամը 9:00-ին Ցխինվալի շրջանից ամբողջովին դուրս է բերվել վրացական ազգային գվարդիան:

Գորիի մամուլի կենտրոնի տվյալներով, իրադրությունը հակամարտության գոտում հուլիսի 14-ի գիշերը եղել է հանգիստ, չհաշված վրացական Վանատի գյուղի գնդակոծումը օսական կողմից: Զոհեր չկան: ■

Էրմիտաժը հայտարարված է դաշնակցային սեփականություն

Ռուսաստանի վարչապետի պաշտոնակատար Եգոր Գայդարն ստորագրեց Էրմիտաժի մասին կառավարության որոշումը, որով հանրապետությունում խոշորագույն թանգարանային համալիրը հայտարարվում է դաշնակցային սեփականություն, որը ենթակա չէ սեփականաշնորհման: Փառավարությունը Սանկտ-Պետերբուրգի քաղաքապետարանին հանձնարարեց Ռուսաստանի պետական ունեցվածքի պետկոմի հետ համատեղ քննարկել Էրմիտաժի ղեկավարության առաջարկությունը՝ թանգարանին անհատույց եւ անժամկետ մի շարք շենքեր եւ կառույցներ տրամադրելու մասին: Բացի դրանից, ռուսական մի շարք գերատեսչություններ կառավարության որոշմամբ պարտավոր են մեկ ամսում առաջարկներ ներկայացնել Էրմիտաժի [illegible]ացումն ավարտելու եւ տեխնի[illegible] հագեցնելու մասին:

[illegible] թանգարանի տնօրեն է նշանակվել Միխայիլ Պիոտրովսկին: ■

digitised by A.R.A.R.@

Ամերիկայի քաղաքական խոհանոց. Իսրայելի հանդեպ փոխվել է դիրքը

«Սիոնիստական լոբբին աչքը գցել է Քլինտոնի վրա, սակայն սիրտը դողում է Բուշից»

Ստորեւ ներկայացնում ենք արաբ քաղաքական դիտորդներից մեկի տեսակետը՝ ամերիկյան ընտրություններում ԱՄՆ-Իսրայել-սիոնիստական լոբբի եռանկյունու փոխներգործության վերաբերյալ, որը հրապարակվել է Լոնդոնում լույս տեսնող *«Ալ-Հաուադես»* արաբերեն շաբաթահանդեսի այս տարվա հունիսի 26-ի համարում, *«Սիոնիստական լոբբին աչքը գցել է Քլինտոնի վրա, սակայն սիրտը դողում է Բուշից»* վերնագրով: Հոդվածագիրն անդրադառնալով վերոհիշյալ եռանկյունու անցյալի սերտ փոխհարաբերություններին, միաժամանակ լույս է սփռում վերջին տարիների ընթացքում նրանց միջեւ կատարված եւ շարունակվող նշմարելի փոփոխությունների վրա: Հիշեցման կարգով ասենք, որ Իսրայելը ամերիկյան արտաքին օգնության ցանկում առաջին տեղն է գրավում: Այդ օգնությունն առայժմ կազմել է 50 միլիարդ դոլլար: Սակայն, ինչպես ամեն բան, այնպես էլ գերտերությունների «մեծ քաղաքականությունը» ենթակա է փոփոխման: Այսօր ԱՄՆ-ը փորձում է աշխարհին պարտադրել իր «նոր աշխարհակարգը», մշուշապատ քաղաքական մի կուռք, որի մասին խոսում-գրում են բոլորը՝ առանց նրա էության, ծրմարտացիության եւ նպատակների հստակ իմացության: Այնուամենայնիվ, պարզ չէ, թե ինչու այդ նույն ԱՄՆ-ը «որոշել» է զսպաշապիկի մեջ դնել Իսրայելին: Կարելի է ենթադրել, որ վերջինս իր «Մեծ Իսրայելի» երազանքով «գըլխացավանք» է դարձել ԱՄՆ-ի նոր ծրագրերի ոլորտում: Վերոհիշյալ հոդվածը որոշ չափով լուսաբանում է նշված հարցերը: Ա. Մ.

Անկախ նրանից, թե ով կհաղթի ամերիկյան ընտրություններում (1992 թ. նոյեմբերի 3-ին), ամերիկյան միջինարեւելյան քաղաքականությունը կհանգի «նոր աշխարհակարգի» հասկացողությանը, որպես այդ քաղաքականության վերջնական հանգրվան:

«Նոր աշխարհակարգի» գաղափարը դեռեւս մնում է առոտ տեղեկատվական (ճանի որ Ամերիկան չի ցանկանում լիովին բացահայտել դրա շահադիտական եւ սեփականատիրական էությունը) եւ քաղաքական (որովհետեւ դեռեւս տարածայնություններ կան գործունեության եւ շահերի համաշխարհային վերադասավորման շուրջ) առումով, որոնք անդրադարձան Եւրոպական անվտանգության խնդիրների եւ Ասիական ողջ տարածաշրջանի շուրջ եղած եւրո-ամերիկյան տարաձայնություններում, ինչպես նաեւ Ռիո դե Ժանեյրոյում կայացած բնապահպանության գագաթաժողովի ընթացքում:

Այստեղ տրամաբանական է անդրադառնալ սիոնիստական լոբբիի դիրքին եւ նրա ընտրական դիրեկտիվներին, քանի որ նա անմիջական առնչություն ունի մի կողմից ամերիկա-իսրայելյան կապի, մյուս կողմից՝ Իսրայելի եւ ԱՄՆ-ի հրեաների միջեւ եղած կապի հետ: Դրանց զումարվեցին հրեա լրտես Ջոնաթան Պոլարդի՝ ԱՄՆ-ից Իսրայել փախցրած տեխնոլոգիական տեղեկություններ եւ «Պետրիոտ» հրթիռների համակարգերի մասին Իսրայելի կողմից Չինաստանին մատուցած տեղեկությունների սկանդալները: Ինչպես նաեւ ամերիկյան ժողովրդի ուշադրության մեծացումը պաղեստինյան Ինթիֆադայի դեմ իսրայելյան ճրնշման նկատմամբ, առա եւ խաղաղության գործընթացից մինչեւ նախագահ Բուշի որոշումը՝ Իսրայելի համար նախատեսված 10 միլիարդ վարկի սառեցման մասին:

Անդրադառնալով սիոնիստական լոբբիի անցյալին, ներկային եւ ապագային, կարելի է նախապես ասել, որ այն երբեք չի կորցրել եւ չի էլ կորցնի իր ազդեցությունն ամերիկյան քաղաքական որոշումների ընդունման վրա: Բայց վերջին տասը տարվա ընթացքում սիոնիստական լոբբիի դերը փոփոխություն կրեց Իսրայելում քաղաքական հեղաշրջման պատճառով, երբ իշխանության գլուխ անցավ աջակողմյան Լիկուդը: Եւ այսպես, մինչեւ Մենահեմ Բեգինի (Լիկուդ) իշխանության ստանձնումը Իսրայելը դիտվում էր որպես Ամերիկայի հրեաների օրգանական շարունակության ողջիական կարգավիճակում: Սակայն Լիկուդի գալուստը փոխեց «բանաձեւը»՝ սիոնիստական լոբբին եւ Ամերիկայի հրեաները քաղաքական-ռազմավարական իմաստով ենթարկվեցին Իսրայելի (որդու) ճմահաճույքներին եւ միտումներին: Իսրայելը ձգտում էր Ջրջանում ամերիկյան շահերը ենթարկել իր տեսակետին՝ սկսելով պաղեստինյան գրավված հողերում բնակեցման արշավանքի ընդլայնումից, Լիբանանի հարավի զավթումից եւ Բեյրութի պաշարումից, հետագայում հասնելով իրաքյան ատոմային ռեակտորի ռմբակոծմանը:

Այդ հեղաշրջմանն օժանդակեց միլիտարիստական ռեյգանիզմի վերելքն աշխարհում, հատկապես այն աջակցությունը, որ ստացավ Ռեյգանի ընտրարշավը սիոնիստական լոբբիի կողմից: Դրան ավելացավ ամերիկացիների այն մեծ տոկոսը, որոնք ճանաչված են իրենց սիոնիստական նկրտումներով եւ որոնք ընդգրկվեցին Ռեյգանի վարչակարգում:

Բուշի վարչակարգը Ռեյգանի վարչակարգից ժառանգեց չափազանց նուրբ եւ բարդ կապն Իսրայելի հետ, որում առկա բազմաթիվ պարտականությունները Բուշի վարչակարգի պատասխանատուները բնութագրում են որպես «բարոյական», այն է՝ Իսրայելի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով վերանայել նախկինում ընդունված սկզբունքը, այսինքն՝ ամերիկյան ընդհանուր ռազմավարության ոլորտում Իսրայելի վրա որոշակի ճնշում գործադրելով, սահմանափակել նրան տրված ազատություններն ու հնարավորությունները, որի հետեւանքով նա հարկադրված կլինի հրաժարվել իր ծավալապաշտական ծրագրերից եւ Ջրջանում կատարած իր դերից:

Բուշի վարչակարգն օգտվեց նաեւ այն բանից, որ ընտրություններում իր ունեցած հաջողությամբ նա պարտական չէր սիոնիստական լոբբիի ծառայություններին, որն աջակցեց պարտվող Դուկակիսին, եւ որի պարտությունը սիոնիստական լոբբիի համար մեծ ցնցում եղավ՝ ժամանակավորապես անդամալույծ դարձնելով նրան...

Նախագահ Բուշի կողմից Դենիս Ռոսին արտգործնախարարությունում ծրագրավորման տնօրենի նշանակելը պարզ ակնարկ է սիոնիստական լոբբիի պառակտման մասին, որի մի հոսանքն առաջնային է համարում Իսրայելի շահերը, իսկ երկրորդը, վտանգավոր համարելով այդ, ջանում է նրա քաղաքականությունը համարեցնել ամերիկյան գծին: Հրեա Դենիս Ռոսի համակրանքը Իսրայելի նկատմամբ բնական է: Ռեյգանի օրոք տեղ գտած աստղային պատերազմի շրջանակում նա առաջին դեմքն էր ամերիկա-իսրայելյան ռազմավարական համաձայնագրի գաղափարի կազմման եւ իրականացման գործում: Բայց դա չարգելեց նրան սատար կանգնել Ջ. Բեյքերի գաղափարին, որն Իսրայելին կոչ է անում հրաժարվել Մեծ Իսրայելի նախագծից եւ ընդունել Բուշի երեք սկզբունքները, այսինքն՝ գրավված հողերում շինարարության դադարեցում, ՄԱԿ-ի 338 եւ 242 բանաձեւերի ճանաչում եւ պաղեստինցիներին քաղաքական իրավունքների շնորհում: Սրանք այն գաղափարներն էին, որոնք վերածվեցին մի կողմից Մադրիդի համաժողովի սկզբունքների, մյուս կողմից սառեցված վարկերի վերաբերյալ դիրքորոշմանը:

Կարելի է ասել, սիոնիստական լոբբին մինչեւ ամերիկյան ընտրությունների անցկացումը խարխափելու է ընտրությունների ընթացքի եւ արդյունքների վրա լիովին ազդելու անկարողության եւ պատեհապաշտորեն ուժեղագույն թեկնածուին՝ Բուշին պաշտպանելու միջեւ:

Իսրայելյան ընտրությունների արդյունքների լույսի ներքո կարելի է եզրակացնել, որ սիոնիստական լոբբին ներկայումս ավելի հակված է Բուշին չգրգռելու կեցվածքին, մանավանդ այն բանից հետո, երբ համոզվեց, որ ինքն անկարող է կասեցնել Բուշի ընտրարշավը:

Վերջապես, սիոնիստական լոբբին չէ, որ պիտի որոշի Ամերիկայի քաղաքականությունը կամ էլ ընտրությունների ծրագիրը, այլ միայն «նոր աշխարհակարգի» գաղափարն է, որ սահմանվեց Պենտագոնի կողմից պատրաստված այսպես կոչված «Մելծոնեյտ»-ի զեկուցման մեջ (անկախ նրանից, Բուշը կհաղթի, թե ոչ), որ կկանխորոշի ուժերի այն նոր վերադասավորությունը, ըստ որի Ամերիկան միակողմանիորեն «դրական գերիշխանություն» կունենա, միաժամանակ, հաշվի առնելով զարգացած արդյունաբերական պետությունների շահերն այնքանով, ինչքանով դա կարգելակի նրանց՝ Ամերիկայի առաջնորդությանը դիմակայելու կամ դիմելու նոր քաղաքական եւ տնտեսական համակարգի հեղաշրջմանը»: ■

Միջին Արեւելք. Սիրիան ազատություններ է տալիս հրեաներին

Սիրիական սինագոգներն սպասում են իրենց ծխականներին

Այս երկրի տարածքում, որը համարվում է Իսրայելի ոխերիմ թշնամին, հրեական համայնքը ամենահներից է: Եփրատի ափերին սինագոգները նրանց կարոտով են սպասում: Նրանց սպասավորների աղոթքը Դամասկոսում կարելի է լսել քաղաքամասի ծուռումուռ փողոցներում, որը գտնվում է խաչակիրների դեմ պայքարի արաբական հերոս Սալադինի գերեզմանի մոտ: Այստեղ մսավաճառների փոքրիկ խանութները խաղաղորեն հարեւանում են մզկիթի հետ: Ուկերիչները՝ ավանդական թասակը գլխներին, հեծանիվով հանգիստ անցնում են նախագահ Ասադի մեծադիր դիմանկարների կողքով:

Սիրիայի եւ Իսրայելի միջեւ պատերազմի տասնյակ տարիների ընթացքում Դամասկոսում հրեական քաղաքամասը իր 22 սինագոգներով, դեղձանի փոքրիկ արհեստանոցներով, հին ճարտարապետությամբ, գողտրիկ տներով միշտ էլ եղել է սիրիական մայրաքաղաքի տեսարժան վայրերից մեկը: Արտաքուստ նրա բնակիչները ոչնչով չեն տարբերվում մյուս դամասկոսցիներից: Սակայն նրանց անձնական վկայականների մեջ մի բառ կա՝ «մասակի», այսինքն՝ «Մովսեսի հետեւորդ»: Այժմ ի պատասխան հրեական միջազգային կազմակերպությունների պահանջների, որոնք Սիրիան անվանում էին հրեաների բանտ, արձակվեց նախագահ Ասադի հրամանագիրը՝ սիրիական հրեաների երկիրը թողնելու ազատության մասին: Այդ հրամանագիրը զարմանք պատճառեց հրեական համայնքի անդամներին, որոնց թիվը հասնում է 4 հազարի: Արաբական երկրներում դա ամենամեծ հրեական համայնքն է:

1967 թվականի արաբ-իսրայելական պատերազմի սարսափներից հետո, երբ զազրված մահմեդականներն անարգել թափանցում էին հրեական թաղամասերի փողոցները, երբ երկար տարիներ հրեաներին արգելվում էր դուրս գալ մայրաքաղաքի սահմաններից, երբ դեպի Իսրայել գաղտնի ճանապարհով գնալու համար բանտ էին նետում, հրեաներն այսօր Սիրիայում իրենց զգում են համեմատաբար որպես ազատ եւ բարգավաճող ազգային խումբ: Այնուամենայնիվ, նրանք հարց են տալիս. միգուցե ժամանա՞կն է այստեղ ամեն ինչ թողնել եւ նոր կյանք սկսել Ամերիկայում կամ Իսրայելում: Հաշվի առնելով Մերձավոր Արեւելքում տիրող անկայուն վիճակը, շատերը երկյուղում են, որ արտագաղթի դռները կարող են նորից փակվել եւ այս անգամ արդեն ընդմիշտ: Գրեթե բոլոր ընտանիքներում տաք վեճեր են գնում՝ մնա՞լ, թե՞ գնալ:

Հրեական համայնքի ղեկավարները ասում են, որ նրա 200 անդամներ արդեն դիմել են արտագաղթելու խնդրանքով: Իսկ արեւմտյան դիվանագետները պնդում են, որ արտագնա վիզա են խնդրել մոտ 2,5 հազար մարդ, ըստ որում դիմողների մեծամասնությունը մտադիր չէ հետ վերադառնալ:

Դամասկոսի 3 հազար հրեաների եւ հազարավոր հրեաների ներկայությունը Հալեպում ու Կամըշլիում Ասադի համար երաշխիք են հանդիսանում առ այն, որ Իսրայելը այդ քաղաքների վրա օդային գրոհներ չի ձեռնարկի, քանի որ բազմաթիվ հրեաներ կարող են զոհվել: Միեւնույն ժամանակ հրեական կազմակերպություններն ամբողջ աշխարհով մեկ աղմկալի արշավ ծավալեցին, պահանջելով դադարեցնել հրեաների նկատմամբ դաժան վերաբերմունքը, նպատակ ունենալով, ինչպես գտնում են բազմաթիվ դիվանագետներ եւ իսրայելական քաղաքական գործիչներ, Սիրիայի վարչակարգի նկատմամբ այլ երկրներում անբարյացակամ վերաբերմունք հարուցել: Դա հիմնական պատճառ դարձավ, որպեսզի վերջերս Դամասկոսին 400 միլիոն դոլլարի օգնությունը չրջափակվի: Միջազգային հրեական կազմակերպությունները մտահոգություն են հայտնում, որ Սիրիայում հրեաներին արգելում են կատարել իրենց կրոնական ծիսակատարությունները, որ նրանց մտահոգ հետեւում են հատուկ ծառայությունները, որ նրանց ուղղակի բանտ են զգում, ենթարկում հալածանքների: Իրականում սահմանափակումների մեծ մասը, որը կիրառվում էր հրեական համայնքի նկատմամբ, վերացվել է դեռ 1976 թվականին: Կրոնական ծիսակատարություն նրանք կարող են ազատ կատարել:

Ըստ «Լոս Անջելես Թայմս»-ի

Նախկին ԽՍՀՄ-ի ԴԱԿ-ի եւս մեկ վարագույր բացվեց

Ռուսաստանի անվտանգության նախարարությունը շարունակում է նյութեր հավաքել անհայտ կորած կամ գերի ընկած ամերիկացիների մասին: Այս մասին հայտնել է Հասարակական կապերի կենտրոնի աշխատակից Վլադիմիր Գոնչարովը: Խոսքը վերաբերում է այն ամերիկացիներին, որոնք անհայտ կորել կամ գերի են ընկել 1941-45 թթ. ընթացքում, «սառը պատերազմի» տարիներին եւ վիետնամական ու կորեական պատերազմների ընթացքում: 3752 ամերիկացիների մասին տվյալների հնարավոր գոյությունը բացահայտելու նպատակով անցկացվում են ստուգումներ, որոնք, սակայն, առայժմ արդյունավետ չեն: Բոլոր ենթադրությունները, թե անվտանգության նախարարության «ստորին կառույցները» խոչընդոտում են որոնումներին, անհիմն են, ընդգծել է Գոնչարովը: Արդեն գտնվել եւ ամերիկյան կողմին են հանձնվել նրան հետաքրքրող մի քանի նյութեր: Ռուսաստանում եւ ԽՍՀՄ-ի նախկին հանրապետություններում վիետնամական եւ կորեական պատերազմների ժամանակ գերեվարված ամերիկացիների գոյության ապացույցներ առայժմ չեն հայտնաբերվել, բայց անվտանգության նախարարության արխիվներում որոնումները շարունակվում են: ■

Ալժիրական արմատականների դատավարությունը

Ալժիրում սկսվեց իսլամ արմատական 7 գլխավոր ղեկավարների դատավարությունը, պաշտպան փաստաբանների բացակայության պայմաններում: Վերջիններս բոյկոտել էին նիստը: Նույնանման դատավարություն կիրակի օրն սկսվեց Թունիսում, տեղական արմատականների դեմ, որոնք ամբաստանվում են կառավարությունը տապալելու հանցանքով: ■

Նորիեգան դատապարտվեց 40 տարվա բանտարկության

Պանամայի նախկին նախագահ Նորիեգան Մայամիում (ԱՄՆ) դատապարտվեց 40 տարվա բանտարկության, ռեկետի, թմրադեղերի առեւտրի եւ «սեւ» դրամների լվացման 8 տարբեր հանցանքների համար: Դատավարությունից հետո նա դիմեց Գերագույն դատարան, պահանջելով, որ իրեն դասեն որպես պատերազմի բանտարկյալի: 1990 թ. Նորիեգան հանձնվել էր ամերիկյան ներխուժող բանակին: ■

Չինական կարծրթեւայինները պարտվում են

Չինաստանում կոմկուսի վճռական ընտրություններում կարծր քարոզչության ներկայացուցիչները պարտվեցին: Նրանք դեմ են երկրում անցկացվող տնտեսական բարեփոխումներին եւ վերջերս սեղմել էին կուսակցության վերահսկողությունը մամուլի, ռադիո-հեռուստատեսության, գրականության եւ արվեստի վրա: ■

Վրաստանում 50 տոկոսով աճել է հանցագործությունը

Անցյալ տարվա համեմատությամբ Վրաստանում հանցագործությունն ավելացել է 50,2 տոկոսով, հայտարարվել է Թբիլիսիում տեղի ունեցած հանրապետության ներքգործնախարարության ընդարձակ խորհրդակցությունում: Գրանցված հանցագործությունների թիվն անցել է 11,5 հազարից: Խորհրդակցությունում նշվել է, թե հատկապես շատացել է կանխամտածված սպանությունների եւ գողությունների թիվը՝ տարվա սկզբից համապատասխանաբար 3081 եւ 1670: Իրավապահ մարմինները բռնել են 796 կազմակերպված զինված խմբեր: Առգրավվել է մեծ քանակությամբ ավտոմատ զենք, ռումբեր, ականանետներ եւ նռնականետներ: ■

digitised by A.R.A.R.@

Սկանդալ բրազիլական իշխանության վերին շերտերում

Կաշառակերություն ամենաբարձր ոլորտներում

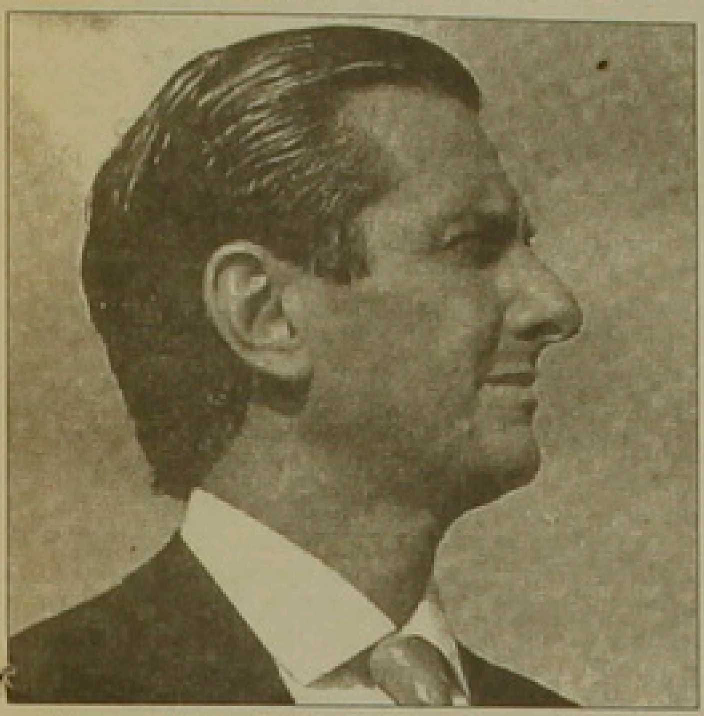

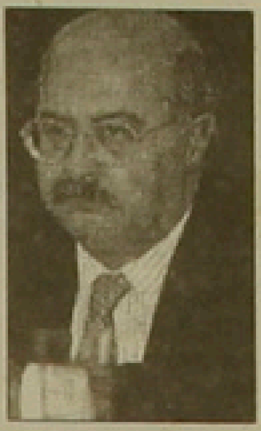

Ձախից. Նախագահ Ֆեռնանդո Կոլոր։ Վերևում. Նրա «աջ ձեռքը»՝ Պաուլու Ֆարիասը

Բրազիլիայի նախագահին սպառնում է Նիքսոնի ճակատագիրը՝ իմփիչմենթը

Այս լատինաամերիկյան երկրում տեղի է ունենում վերջին տասնամյակներում ամենախոշոր քաղաքական ցնցումը, որը կապված է Բրազիլիայի նախագահ Ֆեռնանդո Կոլորի հետ։ Չի բացառվում, որ այս բոլորը կբերի նախագահի կողմից հռչակված բարենորոգումների հետաձգմանը։ Իսկ իրեն՝ նախագահին, սպառնում է իմփիչմենթը։

Ֆեռնանդո Կոլորին միշտ շրջապատել է այսպես կոչված «ռիսկի գոտին», սկսած երկու տարի առաջ նախագահական ընտրություններում տարած հաղթանակի օրվանից, բրազիլական ղեկավարի փոթորկալից երիտասարդությունը և արտասովոր անձնավորությունը շրջապատված են եղել ամենաանհավատալի լուրերով։ Բացի դրանից, երկրի վերնախավի առասպելական կաշառակերությունը հիմք է տալիս կասկածելու, որ Լատինական Ամերիկայի խոշորագույն արդյունաբերական տոհմերը, որոնք ֆինանսավորում էին Կոլորի ընտրական պայքարը, իսկ դա նստեց 240 միլիոն դոլար, տեսք է որ փոխադարձություն հուսային։

Բնական է, որ այս քաղաքական խոհանոցում շատ բան կարող է գաղտնի մնալ, եթե Կոլորը կարողանար, ինչպես որ խոստացել էր, մի կրակոցով դատաստան տեսնել «արժեզրկման վագրի» հետ։ Սակայն նախագահը վրիպեց և այդ վրիպումը նրա համար ճակատագրական եղավ։

Սկանդալը բռնկվեց մայիսին, երբ նախագահ Կոլորի կրտսեր եղբայր Պեդրոն «Վեժա» ամսագրին տված աղմկալի հարցազրույցում նախագահին մեղադրեց հազար ու մի հանցանքի մեջ՝ սկսած ամուսնական անհավատարմությունից մինչև թմրադեղերի օգտագործումը։ Սակայն մեղադրանքի գլխավոր հարվածն ուղղված էր ձեռնարկատեր Պաուլու Ֆարիասի՝ նախագահի «աջ ձեռքի» դեմ։ Ընտրարշավի այդ գանձապահը, հավաստացնում է նախագահի եղբայրը, ոչ միայն յուրացրեց 15 միլիոն դոլլար, այլև միջամտում էր պետական պաշտոնների բաշխման գործին, արտասահման էր տեղափոխում հսկայական գումարներ, խուսափում էր հարկերից և այլն։

Մեղադրանքները ցնցեցին ողջ Բրազիլիան, սակայն կրքերն ավելի բորբոքեց նույն ամսագրում հրապարակված մի այլ հարցազրույց՝ այս անգամ նախագահական կուսակցության խորհրդարանային ֆրակցիայի նախկին ղեկավար Ռենան Կալեյրոսի հետ, որը Ֆարիասին մեղադրեց «ստվերային կառավարության» ստեղծման մեջ, որը դարձավ կառավարությանը զուգահեռ կառուցվածքի պես մի բան՝ հաճախ ավելի ազդեցիկ, քան ինքը կառավարությունը։ Ավելին, նախագահը տեղյակ է Ֆարիասի բոլոր մութ գործերին։ Կալեյրոսը գտնում է, որ նախագահի բարեկամն իսկական «գորշ կարդինալ» էր, գործ ուներ միլիոնավոր դոլլարների հետ և որ ինքն իր մեղադրանքները կապացուցի ցանկացած դատարանում։

«... *Այս ամենի մեջ ճշմարտություն չկա*», հայտարարեց նախագահ Ֆեռնանդո Կոլորը հեռուստատեսությամբ, ամսագրի լույս ընծայման օրը։ Սակայն, ինչպես հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը, նախագահը թողեց ճնշող տպավորություն։ *«Ինձ մենակ մի թողեք, դուք ինձ պետք եք»*, գործակալությունը բերում է հուսահատ նախագահի դիմումը բրազիլացիներին, որոնք դեռ վերջերս փառաբանում էին նրան, անվանելով Լատինական Ամերիկայի «Ինդիանա Ջոնս»՝ տեսաժապավենի անվախ հերոսի անունով։

Նախագահի և նրա մոտակա շրջապատի հասցեին եղած մեղադրանքներով զբաղվեց դատախազությունը, ընդդիմության պահանջով Ֆարիասի խարդախությունների հետաքննության համար ստեղծվեց խորհրդարանական հանձնաժողով, որը պետք է զեկուցում ներկայացնի հուլիսի վերջին։ Ըստ երևույթին, նա դատից չի խուսափի։ Իսկ նախագահ Ֆ. Կոլորին սպառնում է իմփիչմենթը։ Չնայած դրան, ինչպես ենթադրում են, նրա հրաժարականը Բրազիլիայում կարող է մի այնպիսի ցնցում առաջացնել, որ նրանց, ովքեր իշխանության կգան, ոչ ոք չի նախանձի։

Բոլոր դիտորդներ[illegible] է, որ աղմուկի առաջին զոհերը կլինեն Կոլորի բարեկամները, որոնք երկիրը պետք է «մտցնեին 21-րդ դարին»։

Սկզբնական շրջանում, երբ բրազիլական տնտեսության կայունացման նպատակով կառավարության մտադրությունները բախվեցին պահպանողական խորհրդարանի խիստ դիմադրությանը, երբ արժեզրկման և գների տատանման փորձերն առաջացրին գործազրկության նոր ալիք, բրազիլացիները եկան այն եզրակացության, որ երկրում բարենորոգումների հաջողությանը խանգարում է ոչ թե տնտեսությունը՝ *«Բրազիլիայում կա ամեն ինչ»*, այլ քաղաքականությունը։ ■

Լևոն Ժամկոչյանի հաստոցային գրաֆիկայի սեմինարների խմբակային ցուցահանդես

Ամերիկահայ նկարիչ Լևոն Ժամկոչյանի հաստոցային գրաֆիկայի սեմինարների 28 մասնակիցների խմբակային բարեգործական ցուցահանդես-վաճառքը պաշտոնապես կբացվի հուլիսի 22-ին, ժամը 15-ին, Երևանի «Գիտելիք» ընկերության ցուցասրահում (Աբովյան փողոց 12)։

Լևոն Ժամկոչյան, Արփինե Թումաջյան, Զարուհի Սանուշարյան

Մարտից հունիս ամիսների ընթացքում Լևոն Ժամկոչյանը կազմակերպել էր սեմինար պարապմունքներ, որոնք իրենց բնույթով առաջինն էին Հայաստանում։ Դրանք մասնակիցներին ծանոթացրին հաստոցային գրաֆիկայի արվեստի ներքին և դժվար գաղտնիքներին։ Ցուցահանդեսը հենց այդ սեմինար պարապմունքների արդյունքն է։

Ցուցահանդեսում տեղ են գտել 250-ից ավելի ռելիեֆ, սբենսիլ, ռելիեֆ-ռոլ, մոնոտիպ, գամ-բայքրոմեյթ տեխնիկաներով և ինքնուրույն ոճով կատարված աշխատանքներ։

Այս բարեգործական ցուցահանդես-վաճառքից ստացված եկամուտի 70 տոկոսը կհատկացվի Արցախի տուժած ընտանիքներին, Գյումրիի միջազգային գրաֆիկայի կենտրոնին, «Գիտելիք» ընկերության թանգարանին, իսկ 30 տոկոսը՝ ցուցահանդեսի մասնակիցներին։

Ցուցահանդեսը բաց է մինչև օգոստոսի 12-ը, ամեն օր ժամը 11-ից մինչև 18-ը, հանգստյան օրերը՝ կիրակի և երկուշաբթի։

Ցուցադրված որոշ աշխատանքների փոքր տպաքանակը՝ շուրջ 1800 գործ, նկարիչները սիրահոժար տրամադրում են բարեգործական վաճառքի համար՝ 800-ից 5000 ռ. արժողության սահմաններում։

Ցուցահանդեսի հովանավորներն են Հակոբ Մեղապարտի անվ. պոլիգրաֆիական միավորումը և «Գիտելիք» ընկերության թանգարան-լեկտորիումը։

Վստահ ենք, որ գործարար մարդիկ, հիմնարկ-ձեռնարկությունները և արվեստասերները պետք է օգտվեն այս բացառիկ հնարավորությունից։ Նրանք գնահատելով նկարիչների և կազմակերպիչների ջանքերը, գնելով և պարգևելով իրենց հավանածները, կնպաստեն Հայաստանի կրթական և մշակութային կյանքի վերելքին։ ■

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

1994 թ. աշխարհի խաղերում ԱՊՀ փոխարեն Ռուսաստանը

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան վերջնականապես կասեցրել է ԱՊՀ-ի ֆուտբոլային լիազորությունները։ Նրա ժառանգորդը կլինի Ռուսաստանը, որը կմասնակցի ԱՄՆ-ում կայանալիք 1994 թ. աշխարհի առաջնությանը։

Ռուսաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի մարզչական խորհուրդը հավանականի՝ ավագ մարզչի հինգ թեկնածուներից (Անատոլի Բիշովեց, Վալերի Գազզաև, Օլեգ Ռոմանցև, Պավել Սադիրին, Յուրի Սյոմին) ընտրեց Պավել Սադիրինին և ներկայացրեց Ռուսաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահության գործկոմի հաստատմանը, որի հերթական նիստը կայանալու է այսօր հուլիսի 16-ին։ Սադիրինը հայտնի մարզիչ է։ Նրա գլխավորությամբ Լենինգրադի «Զենիթ»-ը 1984 թ. առաջին անգամ դարձավ ԽՍՀՄ չեմպիոն։ Անցյալ տարի ԲԿՄԱ-ն նվաճեց ԽՍՀՄ վերջին չեմպիոնի կոչումն ու գավաթը։ Հիմա էլ ԲԿՄԱ-ն Սադիրինի գլխավորությամբ Ռուսաստանի առաջնության առաջատարներից է։ ■

Զանգվածային ամուսնություններ Ճապոնիայում

Մարմնամարզուհի Հիրոկո Յամազակին

Ճապոնիայում զանգվածային ամուսնություններն այնքան էլ անսովոր չեն, հատկապես Հեռավոր Արևելքի երկրներում և Մ. Նահանգներում տարածված Մունիական կրոնական աղանդի ծիսակատարություններում ընդունված նման ամուսնությունները նորություն չէին ճապոնացիների համար։ Սակայն նրանք դժվար թե պատրաստված լինեին այնպիսի ամուսնության, որտեղ հարսնացու էին հայտարարվել Ջունկո Սակուրադան՝ երկրում հայտնի երգչուհի-դերասանուհին և Հիրոկո Յամազակին՝ օլիմպիական խաղերում հայտնի մարմնամարզուհին։

Նրանք երկուսն էլ հայտարարել են, որ առաջիկա ամիս կայանալիք պսակադրության արարողություններին պատրաստ են ամուսնանալու որևէ անծանոթի հետ, որին կընտրի Մունիների առաջնորդ՝ Միավորության եկեղեցու առաջնորդ Սուն Մյունգ Մունին։

Ճապոնացի հարյուրավոր տղամարդիկ են դիմել Միավորության եկեղեցի՝ նշանավոր այդ երկու հարսնացուների հետ պսակվելու հույսով։ ■

Խաղացված է օլիմպիադայում

Մինասյան – Սոտե

(Հայաստան) (Արգենտ.)

1. e4, d5 2. ed, Թ:d5 3. Ձc3, Թa5 4. d4, Ձf6 5. Ձf3, c6 6. Ձe5, Փe6 7. Փd3, g6 8. 0-0, Ձbd7 9. Թe2, Փg7 10. Փc4, Փ:c4 11. Ձ:c4, Թc7 12. Թf3, 0-0 13. Փe3, Թd8 14. Նad1, Ձb6 15. Ձa5, Ձbd5 16. Ձ:d5, Ձ:d5 17. Փd2, Թd7 18. c4, Ձb6 19. Փe3, Նad8 20. b4, e6 21. b5, Ձb 22. Ձ:b7 Նde8 23. Ձc5, Թc8

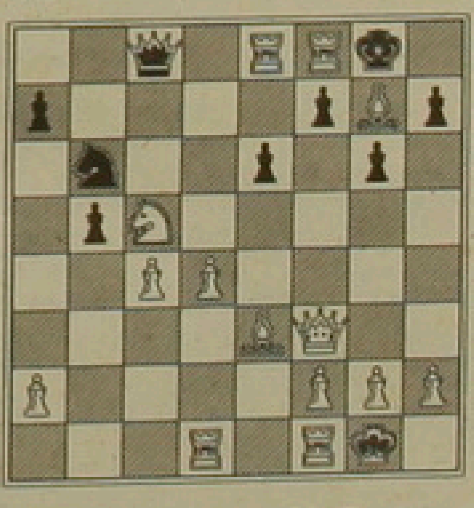

24. d5, bc 25. d6, c3 26. d7, սևերը հանձնվեցին։ ■

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնություն

19-րդ տուր

1-ին ենթախումբ

«Լոռի» - ՀՄԸՄ 2:1
«Արարատ» - «Զորավան» 5:0
«Նաիրի» - «Ալաշկերտ» 4:0
«Մալաթիա» - ՀՄՄ-ՖԻՄԱ 1:2

Հետաձգվել են «Նիգ» - «Սյունիք» և «Ախթամար» - «Բանանց» հանդիպումները։

Ի դեպ, Կապանից վերադառնալիս ճանապարհին ձկան պահածո օգտագործելուց թունավորվել են «Բանանց»-ի 8 խաղացողներ և մարզիչը։ «Լոռին» ոչ միայն տեսական, այլև գործնական հնարավորություն է պահպանում մտնելու ուժեղագույն վեցյակ, առավել ևս, որ մրցելու է 6-րդ տեղի հիմնական հավակնորդների երևանի «Մալաթիա» և «Նաիրի» թիմերի հետ։

Ըստ երևույթին, ամեն ինչ որոշակի կդառնա նախնական փուլի վերջին տուրում կայանալիք «Լոռի» - «Նաիրի» մրցավեճում։ Ավելորդ չէ նշել, որ չնայած «Նաիրի»-ն առայժմ 3 միավոր ավել ունի «Լոռի»-ից, սակայն խմբային մրցաշարում նրա համար վերջնագիծը ծանր է լինելու։ «Նաիրի»-ն մրցելու է նաև «Բանանց»-ի և ՀՄՄ-ՖԻՄԱ-ի հետ։ Դրանից կարող է օգտվել «Մալաթիա»-ն։ Մի խոսքով, գայթակղիչը միայն 6-րդ տեղի հարցն է։ Իսկ առաջին ենթախմբում առաջին 5 տեղերը զբաղեցրած թիմերն արդեն հայտնի են։

Աղյուսակը հուլիսի 16-ի դրությամբ

1-ին ենթախումբ	խ	հ	ո	պ	գ	մ
1. Արարատ	19	14	3	2	76-15	31
2. Բանանց	18	14	3	1	56-12	31
3. ՀՄԸՄ	19	11	5	3	47-20	27
4. Սյունիք	17	9	5	3	40-25	23
5. ՀՄՄ-ՖԻՄԱ	19	8	5	6	27-23	21
6. Նաիրի	19	7	4	8	25-24	18
7. Զորավան	19	7	1	11	29-37	15
8. Մալաթիա	18	5	5	8	26-34	15
9. Լոռի	19	5	5	9	23-46	15
10. Նիգ	18	4	1	13	15-44	9
11. Ալաշկերտ	18	3	2	13	21-60	8
12. Ախթամար	17	3	1	13	10-54	7

Բաժինը վարում է Սուրեն ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՈՍՔԵՐ

Սոցիալ-հոգեբանական հանրահաշիվ

◆ Սիրահարները կամ անհասկացող են, կամ էլ մեղապարտ, թե չէ ինչո՞ւ են սերը բացատրում կամ խոստովանում։

◆ Մնում են հավասարիմ... ամուսնուն կամ կնոջը կորցնելու վախից։

◆ Նախկին Լենինի անվան պողոտայի համար 17 շենքում բացվել է հին շորի, հին կոշիկի, հին բոլշևիկի ընդունման կետ։ Զուգահեռաբար գործում է վերջիններիս վերանորոգման արհեստանոցը։ Ցանկալի է, որ հաճախորդը հետը կարմիր ներկ բերի։

◆ Առաջ և՛ գները, և՛ ռոճիկը, և՛ աշխատանքը սուտ էին։ Հիմա գներն անկեղծացան լկտիաբար, ռոճիկը՝ կիսով չափ, աշխատանքն՝ ազնվորեն։ Լա՞նք, թե՞ խնդանք։

◆ *Պատմական էքսկուրս.*– Հեղափոխականը հեղափոխականից գողացավ (իշխանությունը), Աստված տեսավ... չզարմացավ։

◆ Առաջ քամին փչում էր հյուսիսից։ Այսօր՝ հյուսիսից, արևելքից և արևմուտքից։ Եթե վաղը փչի հարավից, վայ թե մեծ փոթորիկ լինի։

◆ *Արքիմեդիանա.*– Ինձ թուղթ տվեք, և ես շուռ կտամ... գրական աշխարհը։

◆ Կապիտալիզմ սովորելու համար բացվել են դասընթացներ։ Հրավիրվում են սովորելու սոցիալիզմի օրոք մնացուկները պահպանած անձինք։ Արտադրական պրակտիկան կկայանա սեղանիկների շուրջը։

Հանրահաշվապահ՝
ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Գյումրիի միջադեպի շուրջ

Մոսկվայում խիստ հակահայկական տրամադրություններ

Մոսկվա, 15 հուլիս. մեր սեփական թղթակից ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ռուսաստանի արտգործնախարարության տեղեկատվական դեպարտամենտում տեղի ունեցած հերթական բրիֆինգը, որը վարում էր դեպարտամենտի տնօրեն Ս. Յաստրժեմսկին, անմիջապես սկսվեց Գյումրիում տեղի ունեցած *«ավազակաբարո հարձակման»* վերծանումով: Տեղի եւ օտարերկրյա լրագրողների համար ընթերցվեց Ռուսաստանի արտգործնախարարության նոտան, որը հագեցած է Հայաստանի հանդեպ մեղադրանքներով ու անբարյացակամ արտահայտություններով: Միջոցառմանը ներկա հայ լրագրողների համար մթնոլորտը խիստ ճնշող էր եւ խորհրդածությունների տեղիք էր տալիս:

Ցավոք, Հայաստանի եւ Ղարաբաղի իրադարձությունների վերաբերյալ վերջին շաբաթներս ներկայացվող լրատվական վակուումի պայմաններում նման հակահայկական զեղումները, բնականաբար, ազդեցություն են թողնում հասարակական կարծիքի: Արդեն վաղուց հայերիս պարզ պիտի լինի, որ մեզ չեն ներվում նույնիսկ անուշադիր քայլերը, էլ ուր մնաց զոհերը: Ամեն անգամ դրանք առաջացնում են հակահայկական արշավի նոր ալիք, ինչը սրելով ռուս-հայկական հարաբերությունները, ունենում է նաեւ մի ուրիշ վտանգավոր հետեւանք: Խոսքը վերաբերում է ռուսահայության ֆիզիկական գոյությանն սպառնացող վտանգին: Եւ այստեղ ոչ մի չափազանցություն չկա:

Հիմա տեղը չէ հանգամանորեն խոսելու ռուս-հայկական հարաբերությունների ու Հայաստանի համար դրանց նշանակության մասին, սակայն դժվար է բրիֆինգից հետո պատասխանել արտասահմանցի ծանոթ լրագրողներից մեկի այն հարցին, թե ի վերջո ուզե՞ն են հայերը դաշնակից փնտրում եւ թե փոքր ազգի համար պարզունա՞կ չէ՞ լոկ սեփական ուժերին ապավինելու գաղափարը:

Անդրկովկասի զինօկրուգը նույնպես մեղադրում է հայերին

Թբիլիսի. Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչները չափազանց դժգոհ են այն բանից, թե Ռուսաստանի հեռուստատեսությունը ինչպես է լուսաբանել Գյումրիի հուլիսի 10-ի իրադարձությունները, հայտարարել է Անդրկովկասի զինվորական օկրուգի հրամանատարի անձնակազմի հետ աշխատանքի գծով օգնական գնդապետ Բելչենկոն, Վրաստանի մայրաքաղաքում հուլիսի 13-ին կայացած մամուլի ասուլիսում: Նրա խոսքերով, այդ օրը Քուբախիի ուղղությամբ ուղարկվել է 10 մեքենայից բաղկացած շարասյուն: Միկոյան գյուղի շրջանում մեքենաները կանգնեցվել են եւ ուղարկվել Գյումրիի ինքնապաշտպանության ջոկատի շտաբ: Շարասյան ղեկավարին ներկայացվել է մեղադրանք թե առանց Հայաստանի պաշտպանության նախարարության համաձայնության ի՞նչ հիմունքով է ռազմական տեխնիկան դուրս բերվում հանրապետության սահմաններից: Միջադեպը հարթելու համար դեպքի վայր ժամանած Հայաստանի պաշտպանության փոխնախարար գեներալ Արուտյանի առաջարկությամբ, մինչեւ հանգամանքների պարզաբանումը, շարասյունն ուղարկվեց Երեւան: Անսարքության պատճառով հետ մնացած 2 մեքենա, այդ թվում նաեւ տիեզերական կապի բանկարժեք կայանը, գնդակոծվել են: Ներկայումս ռազմական տեխնիկան վերադարձվել է Անդրկովկասի զինվորական օկրուգին: Բելչենկոյի կարծիքով, հայկական կողմի այդ սադրանքը նպաստ ունի արել հարաբերությունները ռուսական զորքերի հետ, հաղորդում է *Իմա-պրես* գործակալությունը: ■

Ուկրաինան Անդրկովկաս ռազմական տեխնիկա չի ուղարկել

«Վերջին ժամանակներս Ուկրաինան չի ստորագրել ոչ մի փաստաթուղթ, որով արտոնվեր ռազմական տեխնիկայի փոխադրում Ադրբեջան, Հայաստան կամ Ռուսաստան, իսկ առանց դրա զենքի ոչ մի միավոր չէր կարող դուրս հանվել Ուկրաինայի տարածքից, չխոսելով արդեն երկու էշելոնների մասին»: Այս հայտարարությունն արեց Ուկրաինայի զինված ուժերի զրահատեխնիկայի ծառայության վարչության պետի տեղակալ Վլադիմիր Մեդվեդեւը, պաշտպանության նախարարության մամուլի ծառայությունում:

Անցյալ շաբաթ Հայաստանի մի քանի լրատվական գործակալություններ հայտնել էին, թե Ուկրաինայից դեպի Ադրբեջան է ուղարկվել տանկերով բեռնված (մոտ 80 տանկ) երկու էշելոն: ■

Կավսաձեին դեռեւս պահում են Վրաստանում

Վրաստանի գլխավոր դատախազ Վախթանգ Ռազմաձեն հերքեց այն լուրը, թե փոխվարչապետ Ալեքսանդր Կավսաձեն փոխադրվել է Գրոզնի եւ արդեն գտնվում է Ջոխար Դուդաեւի մոտ: Դատախազը երեքշաբթի օրը Վրաստանի Պետխորհրդի նիստում տեղեկացրեց Կավսաձեին փնտրելու աշխատանքների ընթացքի մասին: Ռազմաձեի խոսքերով, գլխավորները պատանդին պահում են Ցալենջիխի շրջանի Լուգելա կոչվող կիրճում:

Մինչդեռ, ինչպես նիստում պարզաբանեց Պետխորհրդի նախագահ Է. Շեւարդնաձեն, փոխվարչապետը ոչ թե անձնական նախաձեռնությամբ է մեկնել Արեւմտյան Վրաստան, ինչպես կարծվում էր մինչեւ վերջերս, այլ Պետխորհրդի նախագահության այդ օրը Թբիլիսիում գտնվող միակ անդամի՝ վարչապետի առաջին տեղակալ, Վրաստանի պաշտպանության նախարար Թենգիզ Կիտովանիի հանձնարարությամբ: Կավսաձեն պետք է բանակցեր Արեւմտյան Վրաստան ընտած ազգային գվարդիայի «Մխեդրիոնի» ջոկատի այդտեղից դուրս բերման հնարավորության հարցը, որի հարաբերությունները *«տեղի բնակչության հետ նորմալ չէին»*: ■

Բաքուն համաձայն չէ Ղարաբաղի հարցով Ռուսաստանի առաջարկներին

«Ադրբեջանը կարող է համաձայնել միայն այն կետի հետ, ըստ որի նախատեսվում է հայկական զինված կազմավորումների դուրս բերումը Լաչինից եւ Շուշիից»: Այսպես է մեկնաբանել Ադրբեջանի արտգործնախարար Թոֆիկ Ղասիմովը Լեռնային Ղարաբաղի զինված հակամարտության կարգավորմանն ուղղված անհետաձգելի միջոցառումների վերաբերյալ Ռուսաստանի առաջարկությունը:

Ինչպես հաղորդել է *«Սնարք»* գործակալությունը, Ռուսաստանի արտգործնախարարության կողմից Բաքու ուղարկված առաջարկությունների փաթեթը բաղկացած է 6 կետից եւ նախատեսում է կրակի դադարեցմանն ու ղարաբաղյան հակամարտության ամբողջական կարգավորմանն ուղղված մի շարք նախնական ու առաջնահերթ միջոցառումներ: Ադրբեջանի արտգործնախարարի կարծիքով, Ռուսաստանի առաջարկությունները պետք է ներկայացվեն ԵԱՀԽ-ի քննարկմանը: *«Մենք նախընտրում ենք հակամարտությունը կարգավորել այդ կազմակերպության շրջանակներում»*, ընդգծել է Թոֆիկ Ղասիմովը:

Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի արտգործնախարարության մամուլի կենտրոնից, ըստ երեւույթին, որքան էլ տարօրինակ է, Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորմանն առնչվող առաջարկությունների փաթեթն ուղարկել է միայն Բաքու, քանզի Հայաստանի արտգործնախարարությունն առայժմ այն չի ստացել:

Այդպես էլ չհաջողվեց պարզել, թե որոնք են փաթեթում նշված մյուս 5 կետերը, որոնց հետ Ադրբեջանը համաձայն չէ: **Ա. Բ.**

Կապի նախարարության նոր կապերը

Ֆրանսիական CEGELEL ընկերության եւ կապի նախարարության, ինչպես նաեւ Փոստային համաշխարհային միության հրավերով հունիսի 10–24-ը Ֆրանսիա եւ Շվեյցարիա էր մեկնել ՀՀ կապի նախարարության պատվիրակությունը:

Այցի ընթացքում նախնական պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել Հայաստանի փոստային առաքումների համար Փարիզը որպես տարանցիկ կենտրոն օգտագործելու մասին:

Բեռնում Փոստային համաշխարհային միությունում, բազմակողմանիորեն քննարկվել է Հայաստանը միջազգային այդ կազմակերպությանն անդամագրելու հարցը, որը մեր նորաստեղծ հանրապետությանը տարանցիկ աշխատանքների համար վալյուտային մասնահանումներ ստանալու հնարավորություններ կտա: ■

ՄԱԿ-ի բանագնացը հերքում է հայերի կողմից քիմիական զենք օգտագործելու փաստը

«Քիմիական զենքի օգտագործման եւ քիմիական հարձակման փաստեր, դրանց դասական հասկացությամբ, Լեռնային Ղարաբաղում չեն հաստատվել». այս մասին հայտարարել է ՄԱԿ-ի բանագնացության նախագահը Ադրբեջանի խորհրդարանի նախագահ Իսա Ղամբարովին: Փորձագետներին ուղեկցող Ադրբեջանի արտգործնախարարության ներկայացուցիչը *«Խաբար-սերվիս»* գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ չնայած դրան, *«թշնամու կողմից եղել են արկերը հատուկ ասեղներով եւ թունավոր նյութերով օգտագործելու առանձին դեպքեր»*: ■

ԱԶԳ
«Ազգ» թերթի համակարգչային ծառայությունը կատարում է
Apple Macintosh
համակարգիչների տեխնիկական ուղղակի սպասարկում եւ ուսուցում

Դիմելով մեզ, դուք կարող եք ձեռք բերել հայերենի ավտոմատ տողադարձիչ:

«Ազգ»-ի համակարգչային ծառայությունը ընդունում է նաեւ

- գովազդների
- խորհրդանիշների
- ֆիրմային նշանների
- կնիքների
- հրավիրատոմսերի
- տարբեր տեսակի ազդագրերի
- եւ ընդհանրապես. համակարգչային ձեւավորման պատվերներ:

Դրանք կկատարվեն ձեր երեւակայածից բարձր մակարդակով:

PUBLISET

Հասցեն. Երեւան, Հանրապետության 47, «Ազգ» թերթ, ☎ 58-18-41

«Հարգելի խմբագրություն, մեզ խաբել են»

Մի քանի օր առաջ խմբագրությունը նամակ ստացավ, ուր ասվում էր. «Ուզում ենք ձեր թերթի միջոցով արտահայտել «Վան» մեքենաշինական ձեռնարկության կոլեկտիվի վրդովմունքը: Ինչպես գիտեք, ամերիկյան UWDC ֆորփորեյշընը (տնօրեն Պետրոսյան) բարեգործական վիճակախաղ էր կազմակերպել: Կոլեկտիվի, ինչպես հավանաբար նաեւ բնակչության մեծ մասի մոտ այն կարծիքն էր տիրում, որ եթե չշահենք էլ ոչինչ, գոնե աղետի գոտուն եւ Արցախին օգտակար կլինենք: Ճոճողան գովազդները ասում էին. յուրաքանչյուր չորս վիճակախաղից մեկը շահելու է: Մեր ձեռնարկության կոլեկտիվը հուսախաբվել է՝ մոտ 130 տոմսերից ոչ մեկը բախտի չարժանացավ, ինչը ոչ մի հավանականության տեսությամբ հնարավոր չէ բացատրել:

Այս փաստից ելնելով կոլեկտիվը տագնապում է. ինչպես մենք խաբվեցինք, կխաբվեն նաեւ աղետի գոտին ու Արցախը: Մնացածը թողնում ենք ձեզ»:

Նամակում բարձրացված հարցն այսօր իսկապես շատ-շատերին է մտահոգում: Այդ առիթով պարզաբանումների համար դիմեցինք UWDC-ի ֆոյր ձեռնարկության տնօրեն Արթուր Պետրոսյանին: Ահա թե վերջինս ինչ ասաց. «Մեր գովազդները հնչել են միայն հեռուստատեսությամբ եւ այնտեղ խոսք անգամ չի եղել, որ չորս տոմսերից մեկը անպայման պետք է շահի: Բացի դրանից, նամակագիրները հավանաբար չգիտեն, որ նրանց տոմսերը տարվա ընթացքում եւս երեք անգամ պետք է մասնակցեն վիճակախաղին: Ավելացնեմ նաեւ, որ վիճակախաղի շահումների ֆոնդը կազմում է 12 մլն ռուբլի, իսկ առաջին խաղարկության համար նախատեսվածից վաճառվել են ընդամենը մոտ 5 մլն ռուբլու տոմսեր: Եւ չնայած դրան, ձեռնարկությունը հունիս ամսվանից երեխա ունեցող զոհված 100 ազատամարտիկների ընտանիքներին 1000-1500-ական ռուբլի է տվել:

Ինչ վերաբերում է աղետի գոտուն եւ Արցախին տրամադրվելիք գումարներին, ապա դա առաջին հերթին կախված կլինի այն բանից, թե մնացած խաղարկությունների համար որքան տոմսեր կվաճառվեն»:

Անհամբեր չլինենք, սպասենք հաջորդ խաղարկություններին:

ՀՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Լուրերի Հորդ

Ռուցկոյը բավարարված է

Ինչպես տեղեկացրել է Ռուսաստանի փոխնախագահի պարագայի աշխատակիցը, Ալեքսանդր Ռուցկոյը ընդհանուր առմամբ բավարարված է Մոլդովա կատարած այցի արդյունքներով: Քննարկվող խնդիրների դժվարության պատճառով, որոնք կապված էին հակամարտ կողմերի անջատման եւ 14-րդ բանակի կարգավիճակի հետ, հետաձգվել են մինչեւ բանակցությունների հաջորդ փուլը: Քիշնեւում եւ Տիրասպոլում անցկացված բանակցությունների արդյունքների համաձայն, որոշվել է մշակել հակամարտ կողմերի բաժանման վերջնական ծրագիրը, հաղորդել է փոխնախագահի պարագայի աշխատակիցը: ■

1 դոլլարը 130,2 ռուբլի

Մոսկովյան միջբանկային վալյուտային բորսայում հուլիսի 14-ին ռուբլու կուրսը դոլլարի համեմատությամբ արձանագրվել է 130,2 ռուբլի: Անցած հինգշաբթի կայացած սակարկության ժամանակ մեկ դոլլարը եղել է 130,3 ռուբլի: Ինչպես հաղորդել է բորսայի մամուլի կենտրոնը, սակարկության ժամանակ վաճառվել է 32,69 մլն դոլլար, որը երկու անգամ քիչ է անցած հինգշաբթի վաճառվածից: ■

Դատավորը սպանում է

Ջայրացած համապատասխան մարմինների ձգձգումներից եւ խուսանավումներից, Մ. Նահանգների շրջանային դատավորներից Լամբերտը, որին վստահված է Իրան-Կոնտրա հարցում Ամերիկյան անվտանգության վարչության (CIA) բարձրաստիճան պաշտոնատարներից Կլեր Ջորջի մեղսակցության գործի քննությունը, սպառնաց համապատասխան կարգապահական միջոցառումների դիմել կառավարության դեմ: ■

ԱՄՆ. Ո՛չ ուրանին...

Նախագահ Բուշը հայտարարեց, թե իր երկիրն այսուհետ չի արտադրելու հարստացված ուրանի եւ պլուտոնիումի հավելյալ պաշարներ միջուկային մարտագլխիկների համար, նման զենքերի տարածումը արգելակելու նպատակով: Նախագահի այս քայլը խորհրդանշական է միայն, քանզի 1989-ից ի վեր Մ. Նահանգները չեն արտադրել հարստացված ուրան եւ պլուտոնիում: ■

Ի լուր աշխատանք որոնողների

«Ազգ» թերթը փնտրում է ուղղիչ, փորձառու սրբագրիչի: Պայմաններին ծանոթանալ խմբագրությունում, երես առ երես, ոչ հեռախոսով:

Լուրերը Interfax-ի, «Սնարքի» եւ մեր թղթակիցների

ԱԶԳ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխաւոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

Խմբագիր ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Տնօրէն ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

☎ 52.16.35 գլխ. խմբ.
58.18.41 խմբագիր
56.28.63 տնօրէն

Apple® Macintosh® համակարգչային շարուածքը Ռ.Ա.Կ. մամլոյ եւ տեղեկատուութեան կենտրոնի

Azg Bi-daily, 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

Editor H. AVEDIKIAN

ՀՀ Նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23, Արշակունեաց 2

Գրանցման թիւ 65 | Տպաքանակ 20 000 | Ստորագրուած է տպագրութեան 15.07.1992 | Դասիչ 69149 | Պատուէր 1513

digitised by A.R.A.R.@